

Sammanträdesprotokoll Barn- och utbildningsnämnden

Sammanträdesdatum	2023-11-29
Plats och tid	Strandbacken, sammanträdesrum Saga kl. 08:30-16:00
Beslutande	Se sida 2
Övriga deltagare	Se sida 2
Sekreterare	Mona Öman Blylod

Protokolljustering

Följande parter justerar detta protokoll genom digital signering.

Justeringens plats och tid	Digital justering 2023-12-01
Paragrafer	§§111-126
Ordförande	Hans Öhlund (C)
Justerare	Ida-Therese Viklund (M)

Tillkännagivande

Protokollet är justerat. Justeringen tillkännages på kommunens digitala anslagstavla.

Beslutsinstans	Barn- och utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum	2023-11-29
Publiceras	2023-12-01
Avpubliceras	2023-12-22
Protokollets förvaringsplats	Utbildningsförvaltningen
Tillkännages av	Mona Öman Blylod

Närvarande på sammanträdet

Beslutande

Hans Öhlund (C) (ordförande)

Marita Björkman Forsman (S) (vice ordförande) §§111-117, §§121-122, §125

Malin Stenvall Viksten (M)

Massoud Sari Aslani (S)

Veronica Wahlström (M)

Peter Eriksson (S)

Maria Platni (V)

Ida-Therese Viklund (M)

Eila Stenvall (KD)

Håkan Johansson (M) (tjänstgörande ersättare) ersätter Linda Thelin (S)

Sara Lagesen Lundgren (S) (tjänstgörande ersättare) ersätter Carola Bergman (S)

Lottie Almqvist (C) (tjänstgörande ersättare)

Ulf Lindeberg (SD) (tjänstgörande ersättare) ersätter Anne-Christine Esberg (SD)

Övriga deltagare

Malin Westling (förvaltningschef)

Mona Öman Blylod (nämndsekreterare)

Malin Wikström (verksamhetschef ekonomi och planering) §116

Carmen Karlsson (samordnande controller) §§112-115

Kommun revisorerna §115

KPMG §115

Britta Dahlén (avdelningschef gymnasiet) §117, §119

Irene Johansson Worrjö (verksamhetschef Grans Naturbruksgymnasium) §118

Elice Ökvist (avdelningschef Grundskola) §121

Eva Nordberg (lärare Strömbäckaskolan) §119

Viktoria Lundkvist (lärare Strömbäckaskolan) §119

Innehållsförteckning	sid
§ 111 Val av justerare	4
§ 112 Månadsrapport oktober 2023	5
§ 113 Uppföljningsrapport Internkontrollplan 2023	7
§ 114 Internkontrollplan 2024	8
§ 115 Grundläggande granskning 2023	9
§ 116 Riktlinjer för skolskjuts 2023–2026	10
§ 117 Samverkansavtal om gymnasieutbildning för Boden, Luleå, Piteå och Älvsbyns kommuner – Fyrkantens gymnasiesamverkan	11
§ 118 Verksamhetsbeskrivning och nuläge Grans Naturbruksgymnasium	13
§ 119 Hedersrelaterat våld och förtryck	14
§ 120 Kvalitetsrapport Personal 2022–2023	16
§ 121 Mottagna anmälningar om kränkande behandling, trakasserier, diskriminering	18
§ 122 Delegationsbeslut	20
§ 123 Redovisning av anmälda handlingar	21
§ 124 Förvaltningschefen informerar	22
§ 125 Rapporter	23
§ 126 Av ledamöter väckta ärenden	24

§ III Val av justerare

Diariernr 23BUN42

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden utser Ida-Therese Viklund (M) att justera protokollet.

Ärendebeskrivning

Barn- och utbildningsnämnden utser justerare till dagens sammanträde.

§ 112 Månadsrapport oktober 2023

Diariennr 23BUN85

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden tar del av informationen och ger förvaltningen i uppdrag att fortsätta arbeta för att få en budget i balans för 2023.

Barn- och utbildningsnämnden ger förvaltningen i uppdrag att i fortsättningen lämna en djupare analys på kostnader på övergripande nivå.

Ärendebeskrivning

Under året ska månadsrapporter upprättas per mars, april, oktober och november. Det sammantagna arbetet med månadsrapporter är en omfattande process som berör samtliga nämnder.

Syftet med månadsrapporter är att fortlöpande under året följa upp och styra ekonomi, personal och verksamhet mot fastställda kommunövergripande mål.

Månadsrapporten per oktober för Barn-och utbildningsnämnden har upprättats enligt ovan regler och rekommendationer.

Samordnande controller Carmen Karlsson redogör Barn-och utbildningsnämndens ekonomiska resultat per oktober 2023 samt den ekonomiska prognosen för helåret 2023.

Yrkanden

Vice ordförande Marita Björkman Forsman (S) yrkar att förvaltningen får i fortsatt uppdrag att arbeta för att få en budget i balans för 2023, med bifall av Håkan Johansson (M).

Ledamot Maria Platni (V) yrkar på att i fortsättningen få en djupare analys på kostnader på övergripande nivå med bifall av Veronika Wahlström (M) och Eila Stenvall (KD).

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition och nämnden beslutar enligt Marita Björkman

Forsmans yrkande med tillägg av Maria Platnis (V) yrkande.

§ 113 Uppföljningsrapport Internkontrollplan 2023

Diariennr 22BUN255

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden godkänner uppföljningen av Internkontrollplan för 2023.

Ärendebeskrivning

Enligt kommunallagen, nämndens reglemente och de ekonomiska styrprinciperna ansvarar nämnderna för att den interna kontrollen är tillräcklig.

Barn- och utbildningsnämnden antog internkontrollplan 2023 i december 2022 (22BUN255)

Uppföljningen som redovisas visar att samtliga planerade kontrollmoment för 2023 har genomförts och resultatet analyserats.

Yrkanden

Barn- och utbildningsnämndens arbetsutskott föreslår att Barn- och utbildningsnämnden godkänner uppföljningen av Internkontrollplan för 2023.

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition och finner att det bara finns arbetsutskottets förslag vilket blir nämndens beslut.

Beslutsunderlag

- Uppföljning Internkontroll 2023 BUN

§ 114 Internkontrollplan 2024

Diariennr 23BUN265

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden återremitterar ärendet till nästa sammanträde.

Ärendebeskrivning

Enligt kommunens process för internstyrning och kontroll ska nämnderna varje år anta en internkontrollplan för kommande år. Planen ska bygga på riskanalys (riskidentifiering, riskvärdering och riskhantering).

Utifrån gällande regler om plan för internkontroll har ett förslag utarbetats för 2024. Först har olika områden, rutiner eller processer med potentiell risk identifierats. Därefter har viktning gjorts utifrån hur stor sannolikhet det är att risken aktualiseras mot vilken konsekvens detta skulle ge. I internkontrollplanen framgår vem som är ansvarig för respektive riskområde samt vem som ansvarar för att internkontroll utförs.

Carmen Karlsson, Samordnande controller redogör för Barn- och utbildningsnämnden förslaget till Internkontrollplan för 2024.

Beslutsunderlag

- Internkontroll plan 2024 BUN

§ 115 Grundläggande granskning 2023

Diariennr 23BUN182

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden redovisar svar på revisionens frågor i Grundläggande granskning 2023.

Ärendebeskrivning

Grundläggande granskning är den granskning som varje år genomförs avseende styrelse och nämnder. Den grundläggande granskningen är till sin karaktär en löpande insamling och fakta och iakttagelser. Granskningen ska ge underlag för att bedöma styrelsens och nämndernas styrning, uppföljning och kontroll, säkerhet i redovisningssystem och rutiner samt måluppfyllelse, för att kunna uttala sig i ansvarsfrågan. Det övergripande syftet med den grundläggande granskningen är att bedöma om styrelse och nämnder har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Kommunrevisorerna och KPMG besöker Barn- och utbildningsnämnden.

Ärendet är inte öppet för allmänheten.

Beslutsunderlag

- Svar grundläggande granskning 2023

§ 116 Riktlinjer för skolskjuts 2023–2026

Diariennr 23BUN267

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden antar Riktlinjer för skolskjuts 2023 - 2026.

Ärendebeskrivning

Rätten till skolskjuts regleras i skollagen (2010:800, 2017:1115) och i riktlinjer för skolskjuts.

Sedan 2 juli 2023 har det som tidigare hette grundsärskolan och gymnasiesärskolan bytt namn till anpassad grundskola och anpassad gymnasieskola.

Riktlinjerna för Skolskjuts reviderades senast 2020-09-30 (Dnr:20BUN366) och innehåller felaktigt inget slutdatum för giltighet.

Av den anledningen är detta dokument uppdaterat med rätt benämning av skolformerna samt ett slutdatum.

Malin Wikström, verksamhetschef för ekonomi och planering, föredrar ärendet.

Yrkanden

Barn- och utbildningsnämndens arbetsutskott föreslår att Barn- och utbildningsnämnden antar Riktlinjer för skolskjuts 2023 - 2026.

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition och finner att det bara finns arbetsutskottets förslag vilket blir nämndens beslut.

Beslutsunderlag

- Riktlinjer för skolskjuts 2023-2026

§ 117 Samverkansavtal om gymnasieutbildning för Boden, Luleå, Piteå och Älvsbyns kommuner – Fyrkantens gymnasiesamverkan

Diariennr 23BUN276

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden godkänner bilaga 7 till samverkansavtal om gymnasieutbildning för Boden, Luleå, Piteå och Älvsbyns kommuner från och med 2024-01-01.

Ärendebeskrivning

Ändringar i skollagen ställer krav på huvudmän att väga in arbetsmarknadens behov när de planerar och erbjuder utbildning i gymnasieskolan och komvux. Kommuner ska samverka när utbildningar inom gymnasieskolan och komvux planeras, dimensioneras och erbjuds. Lagändringarna trädde i kraft 1 juli 2023 och ska tillämpas första gången för utbildning som påbörjas 2025.

Lagen ställer krav att en kommun ska samverka med minst två andra kommuner om uppgifter i gymnasieskola och komvux. Det villkoret är för Piteås del uppfyllt. Strömbackaskolan samverkar inom Fyrkantens gymnasiesamverkan med Boden, Luleå och Älvsbyn.

Bilaga 7 till samverkansavtal för Fyrkantens gymnasiesamverkan, Gemensam process för planering och dimensionering av gymnasieutbildning, beskriver hur kommunerna inom samverkan ska arbeta för att uppfylla de nya lagkraven kring regional planering och dimensionering av gymnasial utbildning. Förslaget till bilaga 7 har tagits fram av utbildningsgruppen inom Fyrkantens gymnasiesamverkan. Ledningsgruppen för Fyrkantens gymnasieskola har därefter enats om förslaget.

Gymnasiechef Britta Dahlén föredrar ärendet.

Yrkanden

Barn- och utbildningsnämndens arbetsutskott föreslår att Barn- och utbildningsnämnden godkänner bilaga 7 till samverkansavtal om gymnasieutbildning för Boden, Luleå, Piteå och Älvsbyns kommuner från och med 2024-01-01.

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition och finner att det bara finns arbetsutskottets förslag vilket blir nämndens beslut.

Beslutsunderlag

- Samverkansavtal om gymnasieutbildning fyrkanten från 230101 signerat
- Bilaga 7 till Samverkansavtal 4-kantens Gymnasier
- Protokoll Ledningsgrupp 4-kanten Bilaga 7 Samverkansavtalet signerat (1)

§ 118 Verksamhetsbeskrivning och nuläge Grans Naturbruksgymnasium

Diariennr 23BUN271

Beslut

Barn-och utbildningsnämnden tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Verksamhetschef Irene Johansson Worrjö presenterar verksamhetsbeskrivning och nuläge för Grans Naturbruksgymnasium.

§ 119 Hedersrelaterat våld och förtryck

Diariernr 23BUN263

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden tar del av utbildning i Hedersrelaterat våld och förtryck.

Ärendebeskrivning

Alla elever ska vara trygga i skolan och ska ha samma möjligheter att utvecklas och lära. Ingen ska fara illa, vare sig i hemmet eller i skolan. Skolan har ansvar för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck. Rektor, lärare och elevhälsa måste arbeta med dessa frågor på olika nivåer – från skolans uppdrag i läroplanen till att upptäcka utsatthet och agera i den akuta situationen då eleven är utsatt för hot. (Skolverket)

Vid Strömbackaskolan har vi under senare år jobbat med att hantera och förebygga hedersrelaterat våld och förtryck (HRVF). Två lärare vid språkintruktionsprogrammet har integrerat arbetet kring HRVF i undervisningen samt kompetensutvecklat sig inom området och är numera certifierade utbildare inom HRVF. Rektor gick 2015 en utbildning inom HRVF via Skolverket och Umeå universitet och har sedan dess engagerat sig i arbetet och bland annat varit med och tagit fram Piteå kommuns stöddokument gällande HRVF för skolpersonal.

För att kunna hantera och förebygga hedersrelaterat våld och förtryck krävs kunskap och mod hos alla som arbetar inom hela skolväsendet från förskola till vuxenutbildning. Om skolpersonal inte har kunskap om HRVF finns det en risk att personalens agerande i akuta situationer kan bli farligt för den som är utsatt. Vi vill med denna utbildning till Barn- och utbildningsnämnden belysa vikten av kompetensutveckling i frågan och att det finns ett behov av fortbildning inom HRVF i utbildningsförvaltningens verksamheter. Strömbackaskolans certifierade utbildare kan erbjuda utbildningstillfällen för skolpersonal under förutsättning att vikariekostnad täcks för utbildarna i samband med att de ska planera och genomföra träffarna.

Det finns också ett behov av att revidera stöddokumentet som upprättades och presenterades för BUN 2015.

Beslutsunderlag

- Stöddokument för hedersrelaterad problematik

§ 120 Kvalitetsrapport Personal 2022–2023

Diariernr 23BUN269

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden godkänner Kvalitetsrapport Personal, läsåret 2022–2023.

Barn- och utbildningsnämnden ger Utbildningsförvaltningen i uppdrag att utreda möjligheten att påverka förutsättningarna för anställningar i kommunens ytterområden för att nå en mer likvärdig fördelning av behörig personal i förskolan och skolan.

Uppdraget ska vara genomfört och redovisas för nämnden i april månad 2024.

Ärendebeskrivning

I slutet av läsåret 2022–2023 hade utbildningsförvaltningen i Piteå 1 551 anställda varav 1 244 var tillsvidareanställda. Antalet anställda har ökat med 44 personer vilket motsvarar en ökning om ca 3 % jämfört med samma period förra året. Även antalet tillsvidareanställda ökar för första gången på fyra år. Ökningen är dock inte stor, 8 personer, vilket motsvarar 0,6 %.

Både jämfört med rikets och liknande kommunala huvudmän (tidigare benämnd ”jämförbara kommuner”) har Piteå en god utbildningsnivå bland personalen däremot visar underlaget på att det generellt är lägre andel behörig personal i Norrfjärdenområdet inom såväl förskolan som grundskolan. Detta är ett strukturellt problem som oroar och förvaltningen behöver se över möjligheten att påverka förutsättningarna för anställning i kommunens ytterområden.

Under läsåret 2022–2023 låg den totala sjukfrånvaron inom utbildningsförvaltningen på 5,1 % vilket är en minskning med -0,5 procentenheter sedan föregående år. Det är intressant att konstatera att sjukfrånvaron inom UBF har minskat när kommunen som helhet fått en högre procentuell sjukfrånvaro.

Totalt har 43 händelser rapporterats under 2022 där personal inom Utbildningsförvaltningen utsatts för hot och/eller våld vilket är en minskning med 36 % jämfört med föregående år.

Utifrån rapportens analys rekommenderar förvaltningens ledningsgrupp Barn- och utbildningsnämnden att utdela ett uppdrag till förvaltningschef: Att utreda möjligheten att påverka förutsättningarna för anställningar i kommunens ytterområden för att nå en mer likvärdig fördelning av behörig personal i förskolan och skolan.

Förvaltningschef Malin Westling föredrar kvalitetsrapporten.

Yrkanden

Barn- och utbildningsnämndens arbetsutskott föreslår att Barn- och utbildningsnämnden godkänner Kvalitetsrapport Personal, läsåret 2022-2023.

Barn- och utbildningsnämndens arbetsutskott föreslår att Barn- och utbildningsnämnden lämnar uppdrag till Utbildningsförvaltningen att utreda möjligheten att påverka förutsättningarna för anställningar i kommunens ytterområden för att nå en mer likvärdig fördelning av behörig personal i förskolan och skolan.

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition och finner att det bara finns arbetsutskottets förslag vilket blir nämndens beslut.

Beslutsunderlag

- Kvalitetsrapport Personal Lå 22_23

§ 121 Mottagna anmälningar om kränkande behandling, trakasserier, diskriminering

Diariennr 23BUN1

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden tar del av hur många anmälningar och avslutade kränkningsärenden som redovisas i bilagan.

Avdelningschef grundskola informerar om två kränkningsärenden.

Ärendebeskrivning

Barn- och utbildningsnämnden antog 18 januari 2012 riktlinjer för att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling, trakasserier och diskriminering. Senaste revideringen av rutinerna genomfördes 2014-12-10.

Den nya skollagen har tydliga bestämmelser om huvudmannens ansvar.

- Skapa system och rutiner för att förebygga och förhindra att kränkningar, trakasserier och diskriminering förekommer.
- Skyldighet att upprätta rutiner för att säkerställa att uppgifter om kränkningar utreds tillräckligt, åtgärder vidtas och följs upp.
- Har det juridiska och ekonomiska ansvaret om barn och elever far illa.

Bakgrunden till skärpningen i lagstiftningen är att myndigheter och frivilligorganisationer uppmärksammat att kränkningar i skolmiljön är ett stort problem. Det har gjorts flera skadeståndsprocesser där elever blivit utsatta för kränkningar och försökt få rätt mot skolhuvudmannen men misslyckats. Ett annat skäl till lagändringen är att huvudmannen vid skadeståndskrav inte känt till missförhållandena i skolan. Därför har kravet på att huvudmannen ska informeras om incidenter införts.

Arbetsgång för systematiskt arbete, skollagen 6 kap 10 § - handlingsplikten:

Steg 1 Upptäcka och anmäla till förskolechef, rektor och barn- och utbildningsnämnden

Steg 2 Utreda och analysera

Steg 3 Åtgärda, vidta verkningsfulla åtgärder

Steg 4 Följa upp och utvärdera regelbundet

Steg 5 Ärendet avslutas

Steg 6 Skicka återrapport till barn- och utbildningsnämnden

Ärendet är inte öppet för allmänheten.

Ärendet kan flyttas om i dagordningen.

Beslutsunderlag

- Sammanställning

§ 122 Delegationsbeslut

Diariernr 23BUN2

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden tar del av tagna delegationsbeslut.

Ärendebeskrivning

Enligt kommunallagen 6 kap får en nämnd uppdra till ett utskott, åt en ledamot, ersättare eller åt en anställd hos kommunen att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden.

Det är inte möjligt att delegera ärenden som gäller verksamhetens mål, inriktning, omfattning, kvalitet, yttranden till kommunfullmäktige, myndighetsutövning av principiell beskaffenhet eller större vikt.

Beslut dokumenteras och skickas till nämndsekreterare för anmälan till barn- och utbildningsnämnden senast följande månad. Beslut vinner laga kraft 21 dagar efter protokollets justering.

Ärendet kan flyttas om i dagordningen.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse Delegerade beslut
- Sammanställning delegationsbeslut

§ 123 Redovisning av anmälda handlingar

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden tar del av anmälda handlingar.

Ärendebeskrivning

Barn- och utbildningsnämnden delges inkomna och upprättade handlingar.

Anmälda handlingar

- Stadsbidrag specialpedagogik för lärande för 2022-2023(*dnr 23BUN36-31*)
- Beslut på ansökan om godkännande som huvudman för gymnasieskola vid Realgymnasiet i Luleå Dnr 2023:1022(*dnr 23BUN65-10*)
- Beslut efter tillsyn av Munksunds skola Dnr 2023:5181(*dnr 23BUN157-5*)
- Reglemente för Styrelsen och nämnder (*dnr 23BUN283-3*)
- §239 KF, Analys sammanfattning Barn- och utbildningsnämnden augusti 2023(*dnr 23BUN163-6*)
- Protokollsutdrag 2023-10-30 §239 KF Delårsrapport augusti 2023 - Piteå kommun och kommunkoncern (*dnr 23BUN163-10*)
- Parkeringsvillkor för arvoderade politiker(*dnr 23BUN284-3*)
- Beslut från DO(*dnr 22ELEV293-5*)
- Beslutsmeddelande återkrav - Ansökan om bidrag till Skapande skola: Piteå Kommun(*dnr 22BUN139-3*)
- Information om avslutat ärende från Arbetsmiljöverket för ärende 2023/05409(*dnr 23BUN236-6*)
- §239 KF Nämnds- och bolagsredovisning 2023(*dnr 23BUN163-5*)
- §239 KF Delårsrapport augusti 2023 - Piteå kommun och kommunkoncern(*dnr 23BUN163-9*)
- 1877 - OVK Intyg med ombesiktning av Sjulsmarksskolan(*dnr 23BUN270-1*)

§ 124 Förvaltningschefen informerar

Diariernr 23BUN5

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden tar del av förvaltningschefens information.

Ärendebeskrivning

Förvaltningschef informerar om

Nattisverksamhetens ekonomi.

Det sprids falska rykten om innehållet i förskolans läroplan

Ryktena handlar om bland annat sexualitet och värdegrund. Det står ingenting om sexualitet i förskolans läroplan. I förskolans läroplan står det att barns rätt till kroppslig och personlig integritet ska respekteras i förskolan. Varje barn ska ges förutsättningar att utveckla sin identitet och känna trygghet i den samt medvetenhet om rätten till sin kroppsliga och personliga integritet. Skolverket ser allvarligt på att ryktet sprids eftersom de här felaktigheterna gör att föräldrar och andra anhöriga kan bli oroliga helt i onödan. Det kan leda till att färre barn går i förskolan.

[Läroplan för förskolan](#)

[Arbetet med barns integritet i förskolan](#)

§ 125 Rapporter

Diariernr 23BUN6

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden tar del av information från kontaktpolitikerbesök.

Ärendebeskrivning

Information från kontaktpolitikerbesök

Ledamot Peter Eriksson (S) och Lottie Almqvist (C) har besökt Hortlax skola.

Vice ordförande Marita Björkman Forsman (S) och ledamot Eila Stenvall (KD) har besökt Strömbackaskolan, rektorsområde Hugin.

Ledamot Maria Platni (V) har besökt Krokofantens förskola i Hemmingsmark.

§ 126 Av ledamöter väckta ärenden

Diariernr 23BUN7

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden beslutar att väcka ledamot Håkan Johanssons (M) ärende.

Anteckning

Barn- och utbildningsnämnden beslutar att väcka ledamot Eila Stenvalls (KD) ärende men den saknas inför justering av protokollet.

Ärendebeskrivning

Enligt Kommunallagen 4 kap 20 § får varje ledamot i en nämnd väcka ärenden. Ledamöter i en nämnd har, antingen ensamma eller flera tillsammans, rätt att väcka ärenden i nämnden.

Rätten att väcka ärenden avser endast den nämnd som ledamoten tjänstgör i och innebär inte en rätt att få ärendet avgjort vid det sammanträde då ärendet väcks.

Nämnden beslutar om ett ärende ska väckas.

Ärendet kan flyttas om i dagordningen.

Yrkanden

Ledamot Håkan Johansson (M) Jag yrkar att nämnden får en rapport om nuvarande organisation (funktioner och antal ÅA mm.) för "förvaltningsledning och stab", samt kostnadsutveckling de senaste 3 åren och kostnad ackumulerat för innevarande år. Detta bör nämnden få före eller senast det möte då internbudget för 2024 ska tas.

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition och finner att nämnden beslutar enligt Håkan Johanssons förslag om väckt ärende.

Beslutsunderlag

- Yrkande Av ledamöter väckta ärenden

Uppföljningsrapport
Internkontrollplan 2023

§113

22BUN255

...

Uppföljning Internkontroll 2023

Barn- och utbildningsnämnden

Piteå kommun

Innehållsförteckning

Intern kontroll i Piteå kommun	3
Risk matris	3
Uppföljning av internkontrollplan	4
De lagar, regler och riktlinjer som finns följs	4
Ej prioriterade risker	5
Budget/VEP	5
Bidragsansökningar	5
Arbetsmiljö	5
Allmänna handlingar	6
Efterlevnad av rutiner	6
Slutsatser och fortsatt arbete	6

Intern kontroll i Piteå kommun

Med intern styrning och kontroll avses den process som syftar till att nämnder/styrelser med rimlig säkerhet säkerställer att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige fastställt och de föreskrifter som gäller för verksamheten. Kommunens styr- och ledningssystem utgör grunden för detta.

Nämnden/styrelsen ska årligen upprätta en plan för att på en rimlig nivå säkerställa att: verksamheten lever upp till de av fullmäktige fastställda målen, verksamheten bedrivs kvalitativt och kostnadseffektivt, det vill säga med god ekonomisk hushållning, informationen om verksamheten och om den finansiella rapporteringen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig, de lagar, regler och riktlinjer som finns följs, möjliga risker, förluster och förstörelse inringas, bedöms och förebyggs. Den interna kontrollen syftar även till att ta fram förslag till förbättringar och förändringar av verksamheten.

Denna modell utgår från Piteå kommuns policy gäller för intern kontroll och styrning som gäller för samtliga nämnder och även bolagen i tillämpliga delar.

Den interna kontrollen utgår från de risker som identifierats i verksamhetens processer, dessa riskanalyseras och för risker som bedöms kunna ha stor påverkan på verksamheten tas kontrollmoment och eventuell förebyggande aktiviteter fram. Kontrollmomenten följs löpande utifrån respektive periodicitet under året och risken analyseras och följs före november varje år utifrån rutiner från ekonomiavdelningen.

Risakanalys

En riskanalys, utifrån sannolikhet att risken inträffar och konsekvens om risken inträffar, ska årligen upprättas i syfte att identifiera omständigheter som kan utgöra en risk för att ovanstående punkter inte tillämpas. Riskanalysen ligger till grund för nämndens/styrelsens plan för intern kontroll.

Kontrollmoment

För alla risker som bedöms kunna ha stor påverkan på verksamheten ska kontrollmoment sättas upp. Dessa ska följas upp med lämplig periodicitet under året.

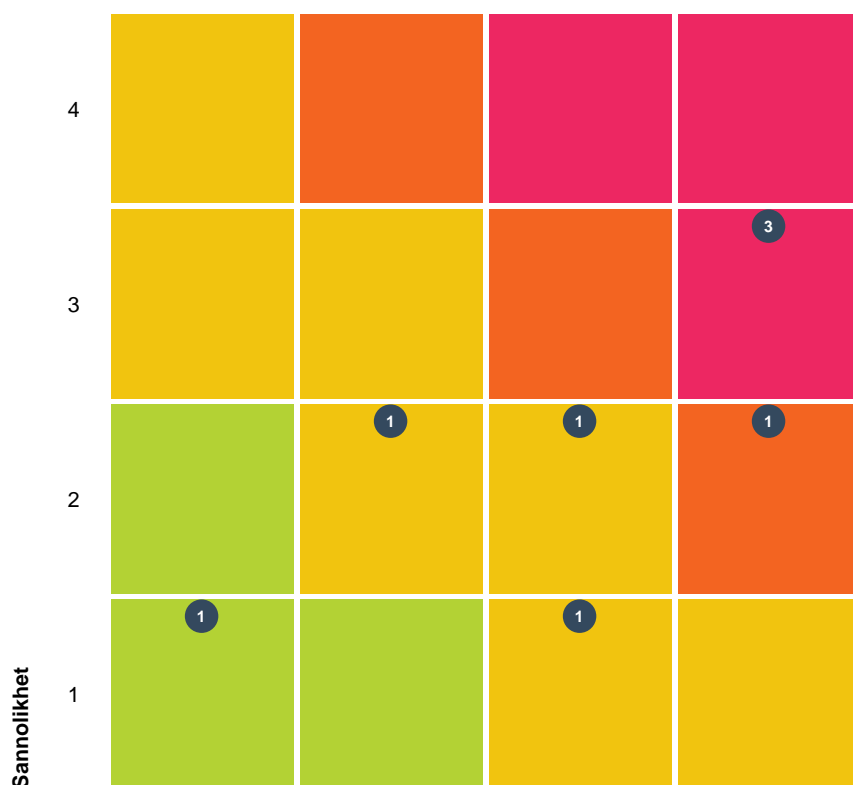
Förebyggande aktiviteter

För risker där det kan göras åtgärder för att minska eller eliminera risken ska även förebyggande åtgärder utföras.

Uppföljning

Den interna styrningen och kontrollen ska systematiskt och regelbundet följas upp och bedömas. Nämnden/styrelsen ska årligen, före november besluta om de bedömer att den interna kontrollen är tillräcklig. Vid bedömningen ska iakttagelser som lämnas vid revision/tillsyn beaktas. Alla nämnders internkontrollplan och uppföljning ska delges kommunstyrelsen.

Risk matris

Konsekvens

3 Kritisk risk 1 Hög risk 3 Måttlig risk 1 Låg risk Totalt: 8

Konsekvens	Sannolikhet	Konsekvens
Kritisk risk	4 Säkert	Kritisk
Hög risk	3 Troligt	Allvarlig
Måttlig risk	2 Möjligt	Betydande
Låg risk	1 Liten	Lindrig

Rutin/Process	Risk	Sannolikhet	Konsekvens	Ris kvä rde
Budget/VEP	1 Att ekonomiska mål inte nås	Troligt	Kritisk	12
	2 Att verksamhetsmål inte uppnås	Troligt	Kritisk	12
Bidragsansökningar	7 Att bidrag inte söks, rekvideras och redovisas inom utsatt tid	Liten	Allvarlig	3
Arbetsmiljö	8 Ökad sjukfrånvaro, ökade skador och psykisk- och fysisk ohälsa	Troligt	Kritisk	12
Avtalstrohet	3 Att avtal inte följs vid inköp av varor och tjänster	Möjligt	Betydande	4
Allmänna handlingar	4 Sekretesshandlingar hanteras oaksamt	Möjligt	Kritisk	8
Efterlevnad av rutiner	6 Bristande efterlevnad av upprättade rutiner och regelverk vid kränkingsärenden på förskole- och skolenheterna.	Möjligt	Allvarlig	6
	5 Bristande dokumentation av personalens bisysslor och oegentligheter.	Liten	Lindrig	1

Uppföljning av internkontrollplan

De lagar, regler och riktlinjer som finns följs

Här beskrivs det processer och risker som i första hand är kopplade till lagar och regelverk men även att kommunens interna styrdokument efterlevs.

Avtalstrohet

Att avtal inte följs vid inköp av varor och tjänster

4

Risikanaly

Förskolan, grundskolan och elevhälsan gick in i e-handel i början av april 2023. Gymnasieskolorna började använda e-handel först i september 2023. Risken har hanteras genom att göra två stycken stickprov i redovisningssystemet då statistiken från e-handelssystemet innehåller inte data från hela året. I stickproven som genomfördes 2023 har avvikelser hittats där det har konstaterats att personalen har gjort inköp utanför ramavtal. Personalen genom utbildning och användning av e-handelssystemet fått en positiv inställning till e-handel. Där det inte finns avtal har personalen i större utsträckning genomfört direktupphandlingar. Risken kvarstår.

Kontrollmoment	Kommentar
Uppföljning Avtalstrohet Mindre avvikelse	Styckkontroller har gjorts under året. Resultatet visar att ca 65% av inköpen har gjorts hos avtalad leverantör. Högsta avtalstrohet finns inom förskolans verksamheter med 85%

Kontrollmoment	Kommentar
	och lägsta hos gymnasieskolorna med 57%. Detta kan bero på att läromedel som används i gymnasieskolorna är av mer varierad karaktär än i andra skolformer och i dagsläge finns inte avtal för att täcka behovet i sin helhet. Detta betyder inte att verksamheten gör sina inköp på fel sätt, de använder sig i större utsträckning av direkthandlingar för att konkurransutsätta sina inköp.

Efterlevnad av rutiner

Bristande dokumentation av personalens bisysslor och oegentligheter.

Risikanalyt

Risken avser bristen i dokumentation enligt "rutinen för bisyssla" samt "kommunetisk policy" som gäller i Piteå kommun gällande personalen inom Utbildningsförvaltningen som har en bisyssla förutom sin ordinarie anställning.

Kontrollmoment	Kommentar
Brister i uppföljning av rutin för bisysslor Ingen avvikelser	Framtagen rutin har följts under 2023. Under året har 29 anmälningar om bisyssla diarieförts och 6 anmälningar är under handläggning.

Ej prioriterade risker

Budget/VEP

Att ekonomiska mål inte nås

Risk finns för att de ekonomiska målen inte nås. Det ekonomiska läge förväntas försämrats 2023 och i internkontrollplanen bedöms risken för att detta ska inträffa som ganska hög. Svårigheterna med att anpassa kostnaderna efter beslutade ramar kan höja sannolikheten ännu mer under kommande åren.

Att verksamhetsmål inte uppnås

Risken avser bristfällig måluppfyllnad av verksamhetens aktiviteter och mål uppsatta på kommunövergripande nivå eller nämnds nivå. Definitionen av verksamhetsmål är omfattande och består av flera delar, där delmålen uppfylls i olika grad.

Bidragsansökningar

Att bidrag inte söks, rekvideras och redovisas inom utsatt tid

Risken avser bristande rutiner vid ansökning, rekvidering och redovisning av statsbidrag. Bristerna kan medföra kvalitetsbrister, att medel inte nyttjas eller redovisas i tid och att Utbildningsförvaltningen blir återbetalningsskyldig exempelvis.

Arbetsmiljö

Ökad sjukfrånvaro, ökade skador och psykisk- och fysisk ohälsa

Risk finns för att ökad sjukfrånvaron samt psykisk- och fysisk ohälsa försämrar förvaltningens förutsättningar för att bli en attraktiv arbetsgivare och kunna i framtiden säkra kompetensförsörjningsbehov och framförallt främja medarbetarnas välmående.

Allmänna handlingar

Sekretesshandlingar hanteras oaktsamt

Risken avser brist i hantering av sekretesshandlingar framförallt handlingar som innehåller personuppgifter eller annan information av sekretesskaraktär som skapas digitalt.

Efterlevnad av rutiner

Bristande efterlevnad av upprättade rutiner och regelverk vid kränkingsärenden på förskole- och skolenheterna.

Risken avser att förskole- och skolenheterna inte följer de rutiner som finns avseende kränkingsanmälningar vilket medför att huvudmannens ansvar i enlighet med Skollagen 6 kap 5 § försvåras. Risken följs upp genom sammanställning av fällande domar från instanser för överklaganden, löpande dialog med rektorerna kring arbetet för att motverka kränkningar samt tydligare fokus kring frågan i det systematiska kvalitetsarbetet.

Slutsatser och fortsatt arbete

Uppföljningen visar att det finns ett fortsatt behov att arbeta vidare med de riskerna som bedöms återstå och som ska föras över till internkontrollplanen för år 2024.

Barn- och utbildningsförvaltningens resultat i internkontrollen 2023 bedöms vara tillräckligt.

Kontrollmoment
förändring av förutsättningarna för bisysslan.

2.3 Möjliga risker. förluster och förstörelse inringas, bedöms och förebyggs

Här beskrivs övriga processer och risker som är kopplade till verksamheten och dess förmåga att utföra det av kommunfullmäktige i reglementet eller bolagsordningen givna uppdraget. Till detta hör även att kunna utveckla verksamheten på ett tillfredsställande sätt.

Bidragsansökningar

Att bidrag inte söks, rekvideras och redovisas inom utsatt tid

■ Risken avser bristande rutiner vid ansökning, rekvisering och redovisning av statsbidrag. Bristerna kan medföra kvalitetsbrister, att medel inte nyttjas eller redovisas i tid och att Utbildningsförvaltningen blir återbetalningsskyldig exempelvis.

Kontrollmoment		
Kontroll Bidragsansökningar	<p>Kontrollmoment - VAD Samordning och uppföljning av beslutade rutiner för rekvisering av statsbidrag.</p> <p>Kontrollmetod - HUR Samtliga ekonomer gör månatlig genomgång av aktuella statsbidrag från aktuella myndigheter.</p>	<p>Kontrollutförare - VEM Ekonom/Controller avdelningsnivå</p>

Arbetsmiljö

Ökad sjukfrånvaro, ökade skador och psykisk- och fysisk ohälsa

■ Risk finns för att ökad sjukfrånvaron samt psykisk- och fysisk ohälsa försämrar förvaltningens förutsättningar för att bli en attraktiv arbetsgivare och kunna i framtiden säkra kompetensförsörjningsbehov och framförallt främja medarbetarnas välmående.

Kontrollmoment		
Kontroll arbetsmiljö	<p>Kontrollmetod - HUR Stående punkt på arbetsplatsträffarna. Skyddsronder 1 ggr/år.</p>	<p>Kontrollutförare - VEM Rektor med stöd av elevombud och skyddsombud</p> <p>Rapport - Till vem? Frekvens? Sjukfrånvaro nyckeltal följs upp och rapporteras i periodbokslut 2 ggr/år.</p>

Bristande rutiner för att undersöka och bedöma risker för personal, elever och barn att bli utsatta för hot och våld i våra verksamheter

■ Risken avser att Utbildningsförvaltningen i Piteå kommun brister i sina rutiner för att identifiera och minimera risk för hot och våld.

Kontrollmoment		
Kontroll av säkerhetsrutiner	Kontrollmoment - VAD Säkerställa att det finns rutiner gällande säkerhet för att göra en bedömning av risker för hot och våld inom Utbildningsförvaltningens verksamheter samt att de efterlevs Kontrollmetod - HUR Årlig kontroll av rutiner för hot och våld i samtliga verksamheter	Kontrollutförare - VEM Avdelningschef/Verksamhetschef

2. Ej prioriterade risker

3. Sammanfattande kommentar

Barn- och utbildningsförvaltningens internkontrollplan för år 2024 omfattar en stor del av verksamheten där huvudsakliga inriktningen är rutiner och ekonomi. Andra delar av internkontrollplanen omfattar även att Utbildningsförvaltningens verksamhet följer lämpliga lagar och att interna riktlinjer följs. I Internkontrollplanen år 2024 återkommer några kontrollområden från tidigare års internkontrollplan med tydliga kontrollmoment.

Grundläggande
granskning 2023

§115

23BUN182

...

Barn-och utbildningsnämnden**Grundläggande granskning 2023****1. Målstyrning**

I vilken utsträckning bedömer nämnden/styrelsen sin följsamhet till lagkravet avseende mål som KF fastställt (KL 6 kap. 6 §) samt åtaganden enligt kommunens reglemente och styrande dokument.

1.	Mål och uppfyllelse <i>Nämnden ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, samt de bestämmelser i lagar och författningar som verksamheten omfattas av.</i>	Ja	Nej	Del-vis	Ej aktuellt	Kommentarer
1.1	Utöver mål fastställda av KF - vilka nämnd-/styrelsespecifika mål har nämnden/styrelsen fastställt? Redogör i kommentarsfältet vilka dessa mål är samt bifoga protokoll eller dyl. där dessa mål beslutas.				X	Det finns inga nämndspecifika mål fastställda för Barn-och utbildningsnämnden i VEP 2023 - 2025 (22BUN112 §62). Piteå kommuns övergripande mål beskriver de målen som nämnden har till sina verksamheter. Uppdrag från nämnden för att öka måloppfyllelsen och eventuella åtgärder redovisas för nämnden årligen i olika kvalitetsrapporter. Exempel: Kvalitetsrapporten "Utbildning, arbete och näringsliv", "Livsmiljö", "Barn och unga", med flera. Nyckeltal beslutade av nämnden följs upp kontinuerlig. Ett arbete med nämndspecifika mål samt revidering av nyckeltal har påbörjats i den nya nämnden.
1.2	Följer nämnden/styrelsen upp hur målen (både de av KF fastställda samt de egna nämnd-/styrelsespecifika målen) utvecklas under året? Redogör hur ofta uppföljning sker i kommentarsfältet.	X				Det ekonomiska målet följs upp i nämnden fem gånger under året. Övriga mål och uppdrag följs upp årligen i olika kvalitetsrapporter (Barn och unga; Personal; Utbildning, arbete och näringsliv; Livsmiljö, demokrati och öppenhet).

Datum 2023-10-25

1.3	Har nämnden/styrelsen beslutat om åtgärder när brister i måluppfyllelsen upptäckts? Exemplifiera i kommentarsfältet.	X				I samband med att kvalitetsrapporten Utbildning, arbete och näringsliv, Läsåret 2021-2022, (23BUN149 §76) gav nämnden uppdrag till förvaltningen att "utreda försämring av elevers läsinlärning samt göra en djupare analys av flickors försämrade resultat." Den 8 september 2023 vid redovisningen av delårsbokslutet per augusti 2023 beslutade Barn- och utbildningsnämnden att ge förvaltningen i uppdrag att arbeta för att nå budget i balans utifrån redovisad helårsprognos om -11,1 mkr (23BUN163 §72) med hänsyn till KFs ekonomiska målet om att "budgetramen ska hållas genom effektiv hushållning av disponibla resurser"
-----	---	---	--	--	--	---

2. Ekonomistyrning

I vilken utsträckning bedömer nämnden/styrelsen sin följsamhet till lagkravet (KL 11 kap. 5 §) samt åtaganden enligt kommunens reglemente och styrande dokument.

2.	Ekonomistyrning <i>Kommuner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet.</i>	Ja	Nej	Del- vis	Ej aktu- ellt	Kommentarer
2.1	Har nämnden/styrelsen anpassat verksamheten utifrån de förutsättningar som anges i tilldelad budget? Redogör för detta i kommentarsfältet.			X		Beslut om internbudget och investeringar för 2023 togs av Barn-och utbildningsnämnden den 21 februari 2023(22BUN282 §25), vilket innehöll anpassning till av fullmäktige tilldelad budget. Den 8 september 2023 redovisades för nämnden uppföljningen av åtgärder får att få budget i balans 2023 efter tidigare nämndbeslut. (23BUN85 §74). Där beslutade Barn- och utbildningsnämnden att ge förvaltningen i uppdrag att arbeta för att nå budget i

						balans utifrån redovisad helårsprognos om -11,1 mkr (23BUN163 §72)
2.2	Får nämnden/styrelsen tillräckliga underlag avseende ekonomi och verksamhetens utveckling för att kunna göra de prioriteringar och vidta de åtgärder som krävs för att nå en ekonomi i balans? Exemplifiera i kommentarsfältet.	X				Fem gånger om året följs ekonomin upp och prognoser upprättas enligt Piteå kommuns ekonomiska tidplan. Exempel: Delårsrapport augusti 2023.
2.3	Om nämnden/styrelsen prognostiserar underskott - har nämnden under året tagit aktiva beslut om åtgärder för att nå en ekonomi i balans? Exemplifiera i kommentarsfältet.	X				Ja, I rapporten om internbudget och investeringsplan 2023 föreslog förvaltningen åtgärder för att nå budget i balans med 10,4 mkr. I beslutet gav Barn- och utbildningsnämnden uppdrag att vidta åtgärder för att anpassa internbudgeten enligt budgetramarna för 2023 (22BUN282 §25) Vid anpassning av budgetramar var nämndens uppfattning att - Samspelsteamet i dess nuvarande form kan avslutas enligt förslag från avdelning Elevhälsa - Musik och dans profileringen vid Christinaskolan ska fortsatt drivas i den omfattning som krävs för att upprätthålla god kvalitet i utbildningen. - Hörselklassens resurser kan anpassas i takt med att behovet upphör. - Inriktning Bild på Estetiska programmet ska fortsatt drivas med förutsättning att tillräckligt antal sökande finns till inriktningen. Avdelningscheferna fick i uppdrag att besluta övriga åtgärder och återkomma med redovisning till nämnden, vilket gjordes den 8 september 2023. (23BUN85 §74) Vid redovisningen av delårsbokslutet per augusti 2023 beslutade Barn- och utbildningsnämnden att ge förvaltningen i uppdrag att arbeta för att nå budget i

						balans utifrån redovisad helårsprognos om -11,1 mkr (23BUN163 §72)
2.4	Har nämnden/styrelsen under verksamhetsåret redovisat en konsekvensanalys till KF i de fall budget inte anses stå i relation till uppdraget? Bifoga konsekvensanalys.	X				I den VEP 23 - 25 som BUN fattar beslut om framgår konsekvenserna av att budgeten inte är i paritet med uppdraget, (22BUN112 §62). Den VEP 23 - 25 vilken KF fattar beslut om äger inte BUN.

3. Intern kontroll

I vilken utsträckning bedömer nämnden sin följsamhet till lagkravet avseende intern kontroll (KL 6 kap. 6 §) samt åtaganden enligt kommunens reglemente och styrande dokument.

3.	<i>Intern kontroll</i> <i>Nämnden/styrelsen ska se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<i>Delvis</i>	<i>Ej aktuellt</i>	<i>Kommentarer</i>
3.1	Har nämnden/styrelsen fastställt internkontrollplan för år 2023? Bifoga internkontrollplan.	X				Den 21 december 2022 antog tidigare Barn- och utbildningsnämnden Internkontrollplanen för 2023 (22BUN255 §114)
3.1.1	Har nämnden/styrelsen varit aktiva i framarbetandet av den riskanalys som ligger till grund för internkontrollplanen 2023? Bifoga riskanalys.	X				Ja, tidigare Barn- och utbildningsnämnden beslutade ändringen om att ha kvar riskvärdet 6 avseende punkt 7 Bristande efterlevnad av upprättade rutiner och regelverk vid kränkingsärenden på förskole- och skolenheterna. (för riskanalys se bilaga 3.1 Internkontrollplan 2023 BUN)
3.2	Har nämnden/styrelsen fått utbildning kopplat mot internkontrollområdet?	X				Den nya Barn- och utbildningsnämnden som påbörjade sitt uppdrag den 1 januari 2023 fick utbildning i området internkontroll den 25 oktober 2023.
3.4	Har nämnden/styrelsen godkänt uppföljning av internkontrollplanen?					Den 21 december 2022 godkände tidigare Barn- och utbildningsnämnden uppföljningsrapporten

Datum 2023-10-25

				X		Internkontrollplan 2022 (21BUN337 §113). Uppföljning av Internkontrollplanen för 2023 kommer att redovisas för den nya nämnden den 29 november 2023.
3.5	Fattar nämnden/styrelsen beslut/ges direktiv vid konstaterade avvikelser/brister i den interna kontrollen? Exemplifiera avvikelser/brister i den interna kontrollen som nämnden/styrelsen tagit aktivt beslut om i kommentarsfältet.		X			Barn- och utbildningsnämnden beslutade den 8 september 2023 vid redovisningen av delårsbokslutet per augusti 2023 att ge förvaltningen i uppdrag att arbeta för att nå budget i balans (23BUN163 §72) utifrån Internkontrollplan 2023 risk 1 "Att ekonomiska mål inte nås". (se bilaga 3.1 Internkontrollplan 2023 BUN)

Riktlinjer för skolskjuts
2023–2026
§116
23BUN267

...

Riktlinje för skolskjuts för förskoleklass, grundskola, **anpassad grundskola** och **anpassad gymnasieskola**

Dokumentnamn	Dokumenttyp	Senast reviderad	Beslutsinstans
Riktlinje för skolskjuts för förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola och anpassad gymnasieskola	Riktlinjer	2023-11-29	Barn- och utbildningsnämnden
Dokumentansvarig/processägare	Version	Diarienummer	Giltig till
Barn- och utbildningsnämnden		23BUN267	2026-10-01
Dokumentinformation	Regler för handläggning av skolskjutsar enligt skollagens bestämmelser		
Dokumentet gäller för	Elever, vårdnadshavare, personal inom barn- och utbildningsnämndens verksamhetsområde		

Riktlinjer för skolskjuts

Rätten till skolskjuts regleras i skollagen (2010:800, 2017:1115) och dessa riktlinjer. Kostnadsfri skolskjuts är en rättighet för elever i förskoleklass, grundskola, **anpassad grundskola** och **anpassad gymnasieskola** som går i den skolenhet där kommunen placerat dem och som uppfyller skollagens förutsättningar för att beviljas skolskjuts. När skolskjutsbehovet bedöms ska hänsyn tas till färdvägens längd, trafikförhållanden, eventuell funktionsvariation eller annan särskild omständighet.

Utgångspunkten för elevens rätt till skolskjuts är folkbokföringsadressen. Det står kommunen fritt att organisera skolskjutsverksamheten på lämpligt sätt. Det finns inget hinder mot att elever hänvisas till särskilda uppsamlingsplatser i hemmet respektive skolans närhet. Kommunen har frihet att i viss utsträckning samordna transporter trots att det kan leda till väntetider för vissa elever (RÅ 1995 ref.nr12). Kommunen har möjlighet att lägga upp sina skolskjutslinjer och skolskjutstider på ett lämpligt sätt.

Skolskjutsplaneringen utgår från varaktiga scheman och tillfälliga förändringar godkänns därför inte.

Avståndsgränser (färdvägens längd) för närmaste skolväg

Grundskola och **Anpassad grundskola**

Förskoleklass och skolår 1	längre än 2 km
Skolår 2 till 3	längre än 3 km
Skolår 4 till 6	längre än 4 km
Skolår 7 till 9	längre än 5 km

Anpassad gymnasieskola	längre än 6 km
-------------------------------	----------------

Avståndsmätning utförs från bostadens tomtgräns till skolan. Vid mätning används Piteå kommuns GIS-system.

Funktionsnedsättning

Elev med funktionsnedsättning kan beviljas skolskjuts utan hänsyn till avstånd. Behovet ska styrkas genom ett läkarintyg i vilket lämpligt transportsätt rekommenderas. Vårdnadshavare (elev) ansvarar för att begära intyg från behandlande läkare.

Tillfällig skolskjuts pga. olycksfall

Vid **tillfällig funktionsnedsättning orsakad av olycksfall** under skoltid eller fritid ordnas transporterna via kommunens elevolycksfallsförsäkring. Tillfällig skolskjuts som ersätts av försäkringsbolaget inräknas inte kommunens skolskjutsverksamhet. Vårdnadshavare ansvarar för att anmäla behovet till kommunens försäkringsbolag. Läkarintyg krävs alltid för tillfällig skolskjuts.

Information om Piteå kommuns försäkringsbolag <https://www.pitea.se/Invanare/Sakerhet/>

Skolskjuts pga. tillfällig funktionsnedsättning

Vid behov av skolskjuts pga. exempelvis sjukdom med planerad operation kontakter vårdnadshavare i första hand familjens försäkringsbolag. Om eleven saknar sjukförsäkring eller transporten inte bekostas av försäkringsbolaget ansöker vårdnadshavare om skolskjuts.

Transportsätt, upphämningsplatser

Skolskjuts utförs i första hand med linjetrafik. Vid bedömning av skolskjuts, kontrolleras så att tidtabeller på ett acceptabelt sätt överensstämmer med elevens schemalagda skoltider. I vissa fall anordnas skolskjuts genom buss eller skoltaxi.

Elev som är inskriven i fritidshem

Elev får inte skolskjuts mellan bostaden och fritidshemmet. Finns inte fritidshem på hemskolan har eleven rätt till transport från hemskolan till fritidshemmet, detsamma gäller elever placerade i särskilda undervisningsgrupper som har fritidshemplacering på hemskolan.

Skolskjuts mellan bostad och anvisad på- och avstigningsplats

I de fall samåkning kan ske från angivna uppsamlingsställen ska eleven själv ta sig till uppsamlingsstället.

Elev i förskoleklass till årskurs 9 har rätt till kostnadsfri skolskjuts mellan bostad och anvisat uppsamlingsställe om avståndet är längre än 2 km.

Skolskjuts till annan skola än den kommunen anvisar

Skolskjuts vid val av annan skola, profilklasser eller friskola

Elev som väljer att gå i annan skola än den kommunen anvisat och beviljas sådant val, har rätt till kostnadsfri skolskjuts, om det inte får ekonomiska eller organisatoriska svårigheter för kommunen. Blir skolskjutsen dyrare till den valda skolan än till anvisad skola saknas rätt till skolskjuts.

Eleven har inte rätt att få ersättning för skolskjuts upp till det belopp som skolskjutsen skulle ha kostat om eleven valt att gå i placeringsskolan.

För att undvika skolbyte i skolår 9 har elev rätt till skolskjuts, om eleven flyttat efter vårterminens slut i skolår 8.

Skolskjuts vid växelvis boende

Elev vars föräldrar har gemensam vårdnad och bor växelvis hos vårdnadshavarna/föräldrarna har rätt till kostnadsfri skolskjuts om det är frågan om ett så kallat varaktigt boende:

- Avståndsreglerna för skolskjuts uppfylls
- Med växelvis boende menas att barnet vistas i genomsnitt mer än 12 dygn (40 procent) per månad hos den ena vårdnadshavaren/föräldern. ¹

---

¹ Uppgift lämnad av Försäkringskassans specialist 2013-03-07.

- Eleven har sin folkbokföringsadress inom upptagningsområdet för den av kommunen anvisade skolan. I de fall skjutsen är kostnadsneutral fås skolskjuts ändå om alla villkor uppfylls.
- Elev och båda vårdnadshavarna/föräldrarna är folkbokförda i Piteå kommun
- Skolskjutsen gäller till och från vårdnadshavarnas/föräldrarnas folkbokföringsadress eller närbelägen uppsamlingsplats.
- Skolskjuts för växelvis boende söks för ett läsår åt gången.
- Tillfälliga förändringar utifrån inlämnat schema godkänns inte.

Resa mellan skola och korttidsvistelse

Korttidsvistelse utanför det egna hemmet jämställs med bostad. Resa till sådant boende betraktas som skolresa för skolskjutsberättigad elev och gäller enbart skoldagar.

Skolskjutshandläggaren beslutar om transport utifrån vårdnadshavares ansökan.

Vid extrema förhållanden

Vid extrema förhållanden, oframkomligt väglag på grund av ishalka eller ymnigt snöfall kan kommunen inte garantera att skolskjuts kan utföras enligt beslut. I dessa fall utgår inte ersättning till eleven och dennes vårdnadshavare. Kommunen ska vid sådana förhållanden snarast upplysa om detta på kommunens hemsida.

Ansvarsfördelning före-under-efter skolskjutsen

Före transporten till skolan

Vårdnadshavare ansvarar för elevens färd till och från anvisad uppsamlingsplats till dess eleven kliver på buss eller taxi. Vårdnadshavare har ansvar för att eleven kommer i god tid till hållplatsen/uppsamlingsplatsen. Skolskjutsen kan inte vänta på elever som inte finns på uppsamlingsstället, utanför bostaden eller vid upphämtningsstället i skolan på utsatt tid. Om eleven är försenad till den ordinarie turen beviljas inte någon extratur.

Under transporten

Under transporten är det entreprenören som ansvarar för elevens säkerhet och att gällande trafikbestämmelser följs.

Vid skolan

När eleven anlänt till skolan ansvarar rektor för tillsynen till dess att skoldagen slutar och eleven lämnar området.

Förändrade omständigheter

Beslut om skolskjuts fattas för ett läsår eller en termin i taget. Vid förändring av de omständigheter som legat till grund för skolskjutsbeslutet eller andra uppenbara felaktigheter kan beslutet ändras.

Lagrum

Förskoleklass

Skollagen 9 kap 15 b §, skolskjuts i hemkommunen

Skollagen 9 kap 15 c §, skolskjuts i annan kommun än hemkommun

Skollagen 9 kap 21 a §, skolskjuts till fristående förskoleklass

Grundskola

Skollagen 10 kap 32 §, skolskjuts i hemkommun

Skollagen 10 kap 33 §, skolskjuts i annan kommun än hemkommun

Skollagen 10 kap 40 §, skolskjuts till fristående grundskola

Anpassad grundskola

Skollagen 11 kap 31 §, skolskjuts i hemkommun

Skollagen 11 kap 32 §, skolskjuts i annan kommun än hemkommun

Skollagen 11 kap 39 §, skolskjuts till fristående **anpassad grundskola**

Anpassad gymnasieskola

Skollagen 18 kap 30 §, skolskjuts i hemkommun

Skollagen 18 kap 31 §, skolskjuts i annan kommun än hemkommun

Skollagen 18 kap 35 §, skolskjuts till fristående **anpassad gymnasieskola**

Överklaga beslut till förvaltningsrätten skollagen 28 kapitlet (förvaltningsbesvär)

Förvaltningsbesvär innebär att domstolen gör en fullständig bedömning om beslutets lämplighet. Förvaltningsrätten kan sätta ett annat beslut i stället.

Förvaltningsbesvär tillämpas i nedanstående ärenden.

9 kap 15 b § första stycket

9 kap 15 c § första stycket

10 kap 32 § första stycket

10 kap 33 § första stycket

11 kap 31 § första stycket

11 kap 32 § första stycket

18 kap 30 § första stycket

18 kap 31 § första stycket

Laglighetsprövning

Laglighetsprövning blir aktuellt då eleven inte går i den kommunala placeringskolan. Förvaltningsrätten gör en bedömning av beslutets laglighet. Möjligheten till laglighetsprövning enligt kommunallagen gäller om det inte finns särskilda regler i annan lag om hur beslut kan överklagas. Förvaltningsrätten kan inte ändra beslutet, hela beslutet ogiltigförklaras.

Samverkansavtal om
gymnasieutbildning för
Boden, Luleå, Piteå och
Älvsbyns kommuner –
Fyrkantens
gymnasiesamverkan
§117
23BUN276

...

FYRKANTENS GYMNASIESAMVERKAN

Boden | Luleå | Piteå | Älvsbyn

Samverkansavtal om gymnasieutbildning för Boden, Luleå, Piteå och Älvsbyns kommuner från och med 2023-01-01

Innehåll

Avtalsparter	3
Inledning	3
§ 1 Syfte.....	3
§ 2 Avtalets status.....	3
§ 3 Ekonomiska förutsättningar	3
§ 4 Omfattning	4
§ 5 Samverkansorganisation	4
§ 6 Samråd.....	4
§ 7 Dimensionering - utbildningsutbud.....	4
§ 8 Kommunernas ansvar	4
8.1 Gemensamt ansvar	4
8.2 Mottagande kommuns ansvar.....	4
8.3 Hemkommunens ansvar	4
§ 9 Uppföljning och utvärdering.....	5
§ 10 Force Majeur	5
§ 11 Tvist	5
§ 12 Avtalstid och uppsägning av avtal.....	5
§ 13 Ny avtalspart.....	5
Parternas underskrifter	5
BILAGOR	6 - 11

Avtalsparter

Parter i detta avtal är följande kommuner: Boden, Luleå, Piteå och Älvsbyn.

Inledning

Boden, Luleå, Piteå och Älvsbyn har kommit överens om att samverka kring gymnasieutbildning så att elever från kommunerna fritt kan söka gymnasieutbildning i de samverkande kommunerna.

Utgångspunkten är att det ska vara så likvärdigt som möjligt för alla elever att kunna gå sin gymnasieutbildning.

Detta avtal ersätter avtal: **Kommunala samverkansavtalet om Gymnasieutbildning** för 4-kantens kommunala gymnasieskolor fr.o.m. 2017-01-01.

1) § Syfte

- att genom samarbete och samordning erbjuda fyrkantens elever ett brett och kvalitativt utbud av utbildningar som i möjligaste mån ska erbjudas i hemkommunen, med hänsyn till kvalitet, resurser och ekonomi
- att i möjligaste mån tillgodose elevernas förstahandsval, vid val av utbildning
- att vid gemensam planering och dimensionering av utbildningsutbudet ta hänsyn till regionens kompetensförsörjningsbehov
- att samverkan ska bidra till att öka elevernas måluppfyllelse
- att samverkan bidrar till gemensamt arbete med kompetensförsörjning och kompetensutveckling för personalen

2) § Avtalets status

Genom samverkansavtalet bildar parterna ett samverkansområde för de utbildningar som omfattas av avtalet med stöd av 15 kap. 30§ skollagen med tillhörande förordningar.

Kommunala samverkansavtalet undertecknas av respektive kommun.

Till avtalet finns bilagor som är förvaltnings specifika frågor och beslutas av respektive barn- och utbildningsnämnd eller motsvarande.

3) § Ekonomiska förutsättningar

Finansiering av samverkan

Budget för samverkan fastställs av utbildningsgruppen senast oktober året före budgetåret.

- Kansliet fakturerar respektive kommun efter fastställd budget per december respektive kalenderår.
- Kostnaden för samverkan per kommun baseras på en procentuell fördelning¹ i relation till elevantalet. Elevantalet baseras på senaste tillgängliga SCB-statistik.
- Uppföljningar under pågående budgetår; kansliet följer de budgetprinciper och den styrmodell som gäller i den kommun där kansliet för samverkan fysiskt är placerat, dvs. Luleå Kommun.
- Utfall av årets faktiska kostnader redovisas av kansliet vid bokslut. Respektive kommun ska senast den 10 januari efter avslutat budgetår erhålla information om avvikelser. Information delges utbildningsgrupp och ekonomiansvariga.
- Reglering av underskott eller överskott sker enligt överenskommelsen i avtalet dvs. procentuellt efter elevantalet²

¹ Enligt avtal; Varje kommuns del av såväl investeringar som årlig driftbudget beräknas utifrån procentuell del av totala elevunderlaget för 4-kanten.

² Elevantal enligt fördelning av budgeterade kostnader

4) § Omfattning

Samverkansavtalet omfattar utbildning inom gymnasieskola och gymnasiesärskola (*från ht-23 anpassad gymnasieskola*) som anordnas av parterna. Grans Naturbruksgymnasium i Piteå kommun som egen resultatenheter ingår ej i samverkansavtalet.

5) § Samverkansorganisation

Ledningsgruppen, bestående av ordförande i den kommunala nämnd eller utskott med ansvar för gymnasieskola, beslutar i frågor gällande avtalet.

Utbildningsgruppen, bestående av skolchefer och gymnasiechefer från respektive kommun samt utvecklingsledare för samverkan, bereder och verkställer i frågor gällande avtalet.

Utbildningsgruppen har till sitt förfogande ett gemensamt kansli med placering i Luleå kommun BUF, varifrån samordning och utveckling för 4-kanten administreras.

Gymnasieantagningen administreras via *Gymnasieantagning Nord huvudman Luleå kommun*. Separata avtal skrivs för Gymnasieantagning Nord.

6) § Samråd

De lokala initiativen ligger till grund för det samlade gymnasieutbudet i 4-kanten. Samverkan sker genom samråd och möten på politiker- och/eller tjänstemannanivå. Gemensam programplanering sker årligen i ett kort- och långsiktigt perspektiv. Genom samverkan ska även möjlighet ges att påbörja arbete med gemensam kursplanering för att underlätta elevernas möjligheter till övergång mellan skolorna.

7) § Dimensionering – utbildningsutbud

Avseende förändringar av utbildningsutbudet ansvarar och beslutar den enskilda kommunen. Respektive kommun beslutar i enlighet med skollagen och i samråd med parterna om förläggning och dimensionering av de utbildningar som man är huvudman för.

Parterna ska samråda:

- a) inför beslut om nytt program eller ny inriktning på något program (första halvåret året innan planerad förändring)
- b) inför beslut om att avveckla ett program eller en inriktning på något program (första halvåret året innan planerad förändring)

Avseende dimensionering - utbildningsutbud kan förändringar i nuvarande lagstiftning avseende detta komma att förändra arbetssätt och arbetsgång.

8) § Kommunernas ansvar

8.1 Gemensamt ansvar

Kommunerna har ett gemensamt ansvar för information till elever och vårdnadshavare om de utbildningar som erbjuds inom samverkansområdet. Hemkommunen svarar för att mottagande skola får nödvändig pedagogisk information om de elever som ska börja på gymnasieskolan. Mottagande skola ansvarar för att rutiner upprättas för hur en sådan överföring av information ska ske och vad den ska innehålla. Gemensam prislista upprättas varje år av kommunerna.

8.2 Mottagande kommuns ansvar

Mottagande kommun ska i god tid informera elevens hemkommun inför betydande förändringar av studieplanen. Hemkommunen informeras skyndsamt vid hög frånvaro och studieavbrott.

8.3 Hemkommunens ansvar

Hemkommunen ansvarar för sådana kostnader som regleras i skollag med tillhörande förordningar. Hemkommunen ska i juni varje år redovisa elevernas slutbetyg från grundskolan till antagningskansliet.

9) § Uppföljning och utvärdering

Ledningsgruppen för samverkan uppdrar vid behov till Utbildningsgruppen att utvärdera avtalet i sin helhet eller om behov uppstår göra uppföljningar av delar av avtalet.

10) § Force Majeur

Om fullgörande av åtagande från mottagande kommuns sida förhindras av omständigheter som kommunen inte kan råda över, såsom arbetskonflikt, eldsvåda, krig med mera är den inte ansvarig för skada eller förlust som därigenom kan uppkomma för motparten. Informationskyldighet kvarstår från mottagande kommuns sida.

11) § Tvist

Tvist i anledning av detta avtal löses av respektive kommun utsedda företrädare.

12) § Avtalstid och uppsägning av avtal

Samverkansavtalet gäller från 2023-01-01 och tills vidare. Avtalet kan sägas upp av någon av avtalsparterna per den 31 december varje år. Uppsägningstiden är ett år och uppsägningen gäller från och med den 1 januari ett år senare. Uppsägning ska göras skriftligen till övriga avtalsparter.

13) § Ny avtalspart

Kommun som vill inträda i samverkan ska ansöka om inträde senast 1 januari året innan avtalet ska börja gälla.

Parternas beslut gällande Kommunala samverkansavtalet om gymnasieutbildning i Boden, Luleå, Piteå och Älvsbyn:

Boden: Datum:

Luleå: Datum:

Piteå: Datum:

Älvsbyn: Datum:

BILAGA 1

Interkommunal ersättning

Gemensam fakturering interkommunala ersättningar

- 1) Kansliet tar fram/läser av underlag för interkommunala ersättningar månadsvis. Underlaget omfattar alla elever från kommuner utanför fyrkantsområdet som studerar vid skolor inom fyrkantsområdet med kommunen som huvudman, och alla interkommunala elever från och till respektive kommun som studerar vid skolor inom fyrkantsområdet med kommunen som huvudman.
- 2) Ovanstående underlag kontrolleras av respektive kommun i systemet löpande så att underlagen är korrekta inför fakturering den 15:e varje månad. Respektive kommun meddelar kansliet via systemet eller i direkt kontakt med kansliet om ev. ändringar i underlaget. Kansliet står som kontakt utåt till andra kommuner och gör ev. rättelser i systemet.
- 3) Faktureringsunderlag/filer skickas senast den 15:e varje månad till resp. kommuns ekonomisystem för utskick.

Beräkning av interkommunal ersättning (IKE) avseende kommunala samverkansavtalet

Gemensam prislista för:

- Nationella program och inriktningar
- Gymnasiesärskolan (*från ht-23 anpassad gymnasieskola*)
- Programinriktat val och Yrkesintroduktion.
Om elevrörlighet uppkommer på Språkintröduktion och Individuellt alternativ ska ersättning förhandlas fram mellan berörda kommuner i varje enskilt fall.
- Särskilda varianter beräknas enligt Skolverkets anvisningar.

En gemensam prislista för kommunerna i 4-kanten fastställs inför varje nytt kalenderår. Prislistan tillämpas på interkommunal ersättning i samverkansområdet för; Boden, Luleå, Piteå och Älvsbyns kommun. Prislistan sammanställs i december inför kommande år. Ekonomiansvariga i respektive kommuns förvaltning, eller motsvarande, är gemensamt ansvariga för att räkna fram och föreslå den gemensamma prislistan. Kansliets controller är sammankallande.

- Prislistan baseras på budgetmodell vilket innebär att självkostnadspris tas fram i alla samverkande kommuner.
- Varje kommun rapporterar den egna självkostnaden per utbildningsprogram samt på inriktningsnivå **på de program där även Riksprislistan beräknar på inriktningsnivå.**
- Prislistan sammanställs därefter av den sammankallande kommunen. Prislistan baseras på rapporterad självkostnad/program och ev. inriktning (se ovan ang. Riksprislistan) från kommunerna. Genomsnittligt pris framräknas på samtliga program som bedrivs i samverkansområdet.
  - Om programmet/inriktningen finns i samtliga kommuner räknas ett genomsnitt av kommuns självkostnad för aktuellt program/inriktning.
  - Om programmet/inriktningen enbart finns i två eller tre kommuner blir aktuellt pris ett genomsnittligt värde av dessa.
  - Vid enbart aktuellt program/inriktning i en kommun ska Riksprislistan användas.
- För elever som läser Nationell idrottsutbildning (NIU), tillämpas i samverkansområdet SKR:s rekommendationer om extra ersättning för lagidrott och för enskild idrott per helår.

BILAGA 2

Stöd till inackordering - elever i gymnasieskolan med offentlig huvudman

Allmänt

Enligt 15 kap 32 § skollagen skall hemkommunen lämna ekonomiskt stöd till elever i en gymnasieskola med offentlig huvudman som behöver inackordering på grund av skolgången. Syftet med stödet är att minska merkostnaden för familjer där ungdomar måste inackordera sig på utbildningsorten. Stödet ska avse en del av kostnader för boende, fördyrat uppehälle och resor till och från hemmet (folkbokföringsadressen). Stödet kan beviljas till och med första kalenderhalvåret det år eleven fyller 20 år.

Stöd till inackordering

För att kunna få stöd till inackordering ska den sökande

- vara inskriven i gymnasieskola
- vara folkbokförd hos vårdnadshavare i kommunen
- inte vara äldre än 20 år
- studera på heltid
- ha ett reseavstånd mellan hemmet och skolan på mer än 50 km eller vid kortare resväg åberopa särskilda skäl

Storlek på stödet

Det är utbildningsnämnderna som fattar beslut om nivåerna på stödet. Storleken på stödet beror på hur långt avståndet är mellan hemmet och skolan. Lägsta beloppet uppgår till 1/30 av prisbasbeloppet avrundat neråt till närmaste 10-tal kronor.

Ett tilläggsbelopp betalas ut till elever vars studieort ligger mer än 500 km från hemorten.

Tilläggsbeloppet är 1/130 av prisbasbeloppet.

Undantag

Elev som väljer att vara inackorderad trots att avståndet är kortare än 50 km kan erhålla kontant ersättning, under förutsättning att inackordering kan styrkas, samt att det inte uppstår någon merkostnad för kommunen. Ersättningen motsvarar den faktiska busskortskostnaden dock högst 1/30 av ett basbelopp.

Var lämnas ansökan?

Inför varje läsår lämnas ansökan till hemkommunen. Det är hemkommunen som ansvarar för inackorderingstillägget för elever som studerar i en gymnasieskola som drivs av kommun eller region. **Elever som studerar på en fristående skola eller folkhögskolan får ansöka om stöd till inackordering hos CSN.**

Ansökningstider

Stödet ansöks läsårsvis och utbetalas med högst en månad retroaktivitet från den månad då ansökan inkommer till kommunen. Prisbasbeloppet räknas upp varje kalenderår och stödet höjs utifrån den nya beräkningen.

Ändrade förhållanden och anmälningsskyldighet

Den som felaktigt tar emot stöd för inackordering är skyldig att genast återbetala beloppet. Beslut om stöd till inackordering grundar sig på de uppgifter som har lämnats i ansökan. Stödet betalas endast ut om studierna bedrivs på heltid och den studerande är berättigad till studiehjälp. För att undvika återkrav är det därför viktigt att anmälan görs till skolan enligt nedan om man:

- avbryter studierna - minskar studieomfattning från hel- till deltid - flyttar hem - ändrar folkbokföringskommun

Vem får pengarna?

Stöd till inackordering betalas ut till vårdnadshavaren om eleven är omyndig eller till den person vårdnadshavaren utser till betalningsmottagare. I övrigt direkt till elev. *Pengarna sätts in på ett konto i valfri bank under förutsättning att kontot är anslutet till SUS (Sparbankens Utbetalnings System).*

Utbetalning

Stödet betalas ut i högst nio månader per läsår, uppdelat på fem gånger under våren och fyra gånger under hösten. Betalningen sker i efterskott (i slutet av varje månad).

BILAGA 3

Gymnasieelevers dagliga resor mellan bostaden och skolan, elevresor

Bakgrund

Kommunen är skyldig att ansvara för elevernas dagliga resor mellan bostaden och skolan. Ansvaret gäller elever som är studiehjälperättigade och som har en färdväg på minst sex kilometer. (Lag om kommunernas skyldighet att svara för vissa elevresor, SFS 1991:1110, ändrad 1993:801; 1999:1403). Det gäller t o m vårterminen det år eleven fyller 20 år.

Regler – färdbevis-busskort

För att eleven ska vara berättigad till fritt färdbevis gäller följande:

- inte vara äldre än 20 år
- studera på heltid
- reseavståndet mellan bostad och skolan är minst 6 kilometer (med bostad menas den adress där eleven är folkbokförd.)

Eleven som uppfyller ovanstående regler kan tilldelas ett busskort av hemkommunen. Busskortets giltighet varierar mellan kommunerna. Avgift för en utökad giltighet kan förekomma. Ytterligare information om detta lämnas av hemkommunen.

Kontant ersättning/anslutningsresor

Elev som uppfyller ovanstående regler kan ansöka om kontant ersättning av hemkommunen om något av nedanstående alternativ uppfylls:

- färdvägen till närmsta hållplats är minst 6 kilometer
- bussförbindelse saknas helt
- medicinska skäl, ansökan kompletteras med läkarintyg
- särskilda skäl, ansökan kompletteras med intyg

Reseavstånd (avser enkel väg), belopp för kontant ersättning/anslutningsresor Färdväg i km minst	6	10	20	30
Resetillägg i % av prisbasbelopp	0,75 %	1,00 %	1,75 %	2,25 %

Prisbasbeloppet räknas upp varje kalenderår och tillägget höjs utifrån den nya beräkningen.

BILAGA 4

Stöd till inackordering - elever i gymnasiesärskolan (*från ht-23 anpassad gymnasieskola*) med offentlig huvudman

Skolskjuts – elever i gymnasiesärskolan (*från ht-23 anpassad gymnasieskola*) med offentlig huvudman

Stöd till inackordering gymnasiesärskolan (*från ht-23 anpassad gymnasieskola*)

Enligt 18 kap 32 § skollagen skall hemkommunen lämna ekonomiskt stöd till elever i en gymnasiesärskola (*från ht-23 anpassad gymnasieskola*) med offentlig huvudman som behöver inackordering på grund av skolgången. Syftet med stödet är att minska merkostnaden för familjer där ungdomar måste inackordera sig på utbildningsorten. Stödet ska avse en del av kostnader för boende, fördyrat uppehälle och resor till och från hemmet (folkbokföringsadressen). Stödet kan beviljas till och med första kalenderhalvåret det år eleven fyller 20 år.

Ansökan görs till hemkommunen. Kontakta Studie- och yrkesvägledare för gymnasiesärskolan (*från ht-23 anpassad gymnasieskola*) i din kommun för vidare information och ansökan.

Skolskjuts gymnasiesärskolan (*från ht-23 anpassad gymnasieskola*)

Enligt 18 kap 30-31 §§ skollagen gäller följande beträffande rätt till skolskjuts:

Elever i gymnasiesärskola (*från ht-23 anpassad gymnasieskola*) med offentlig huvudman har rätt till kostnadsfri skolskjuts inom hemkommunen från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka, om sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet. För elever som går i en annan kommuns gymnasiesärskola (*från ht-23 anpassad gymnasieskola*) ska hemkommunen anordna skolskjuts i de fall det kan ske utan organisatoriska eller ekonomiska svårigheter. Elevens hemkommun eller den region som anordnar utbildningen ska ombesörja att skolskjuts anordnas enligt första stycket. *Lag (2012:109)*.

En elev som med stöd av 19 kap. 35 - 37 §§ (första hands mottagen och riksrekryterande utbildning) går i gymnasiesärskola (*från ht-23 anpassad gymnasieskola*) i en annan kommun än sin hemkommun och som på grund av skolgången måste övernatta i den kommunen, har rätt till skolskjuts mellan den tillfälliga bostaden och den plats där utbildningen bedrivs under samma förutsättningar som gäller för elever som är hemmahörande i kommunen.

Den kommun som anordnar utbildningen ska ombesörja att skolskjuts anordnas enligt första stycket. Kommunens kostnader för detta ska ersättas av elevens hemkommun. *Lag (2012:109)*.

Ansökan görs till hemkommunen. Kontakta Studie- och yrkesvägledare för gymnasiesärskolan (*från ht-23 anpassad gymnasieskola*) i din kommun för vidare information och ansökan.

BILAGA 5

Måltidsersättning i samband med APL

Gemensam modell för 4-kanten gällande måltidsersättning för gymnasieskolornas elever vid APL. Eleverna rör sig mellan orterna och bör därför också ha lika måltidsersättning på samma sätt som man har lika inackorderingsersättning och reseersättning.

1. Eleverna ska i första hand äta vid närliggande skola.
2. Om det inte är möjligt att äta vid närliggande skola ska mentor/handledare intyga om att det inte är möjligt för eleven. Eleven föreslås då få ett måltidsbidrag på 45kr/lunch (2023) och med en årlig indexuppräknings av beloppet enligt skolindex. Framtida indexuppräknings sker i dialog mellan controllers i 4-kanten i samband när den gemensamma prislistan för 4-kanten uppdateras och samordnas då av controller för kansliet. Skolkommunen står för måltidsbidraget.
3. När elever som studerar i annan fyrkantkommun gör APL på hemorten eller i annan 4-kantskommun och har möjlighet att äta sin lunch i skolmatsal, ska ingen ersättning mellan kommunerna tas ut.

BILAGA 6

Reseersättning i samband med APL

Generellt gäller att eleverna ska ta sig till skolan/APL-platsen på ett säkert sätt och att bilkörning till och från bör undvikas. Ifall det endast är möjligt att genomföra utbildning med arbetstider som ligger då inte allmänna kommunikationer kan nyttjas, bör utbildningens berättigande ifrågasättas på grund av säkerhetsaspekterna. Denna modell som innehåller möjlighet att ge milersättning skall därför användas restriktivt och beslutas av rektor för programmet och som också ansvarar för rutiner kring redovisning.

1. Förläggning av APL på studie/hemorten gäller i första hand och under tider som allmänna kommunikationsmedel kan nyttjas och ersättning utgår enligt billigaste färd sätt.
2. Milersättning 18.50 kr utgår om allmänna kommunikationsmedel ej finns eller om tiderna inte fungerar. Samåkning i bil ska eftersträvas. Rektor beslutar, ska användas restriktivt. Kommunen betalar för maximalt 1560km under hela APL perioden. APL period definieras av rektor.
3. Elever som är på annan ort veckovis kan få ersättning motsvarande inackorderingsersättning. Då utgår inte annan ersättning.

För att resebidrag ska kunna erhållas i enlighet med ovanstående punkter, måste avståndet mellan hem och APL-plats överstiga sex kilometer.

Signering

Följande parter har signerat detta dokument

Namn: Louise Mörk

Datum: 2022-12-28 16:45

Signerat kryptografiskt SHA-256 hashvärde:

A4E0966F2488F3766B8153E0BB3086EC45B18568022D1FA061906907E7C157DD

Namn: Tomas Egmark

Datum: 2022-12-28 12:53

Signerat kryptografiskt SHA-256 hashvärde:

A4E0966F2488F3766B8153E0BB3086EC45B18568022D1FA061906907E7C157DD

Namn: Daniel Smirat

Datum: 2023-01-10 13:37

Signerat kryptografiskt SHA-256 hashvärde:

A4E0966F2488F3766B8153E0BB3086EC45B18568022D1FA061906907E7C157DD

Namn: Johan Lund

Datum: 2022-12-28 14:44

Signerat kryptografiskt SHA-256 hashvärde:

A4E0966F2488F3766B8153E0BB3086EC45B18568022D1FA061906907E7C157DD

BILGA 7 till: Samverkansavtal om gymnasieutbildning för Boden, Luleå, Piteå och Älvsbyns kommuner från och med 2023-01-01

Gemensam process för planering och dimensionering av gymnasieutbildning

FYRKANTENS GYMNASIESAMVERKAN

Boden | Luleå | Piteå | Älvsbyn

Innehåll

Gemensam process för planering och dimensionering av gymnasieutbildning

Sammanfattning sid 2

Bakgrund sid 2

Syftet med en gemensam process för utbud och dimensionering sid 3

Uppdrag enligt kommunallag och skollag sid 3

Förslag på regional process för planering och dimensionering av gymnasieutbildning

Samverkansområde-region sid 4

Funktioner och ansvar sid 4

Informationskedja inför beslut sid 5

Årshjul – dialoger sid 6-7

Gemensam process för planering och dimensionering av gymnasieutbildning

Sammanfattning

Utifrån uppdrag till den politiska ledningsgruppen för Gymnasiesamverkan, samt ändringar i skollagen (2010:800), har förslag tagits fram för hur process för utbud och dimensionering av gymnasieutbildning skulle kunna se ut inom befintligt samverkansområde.

Detta dokument presenterar ett förslag för hur en process för planering och dimensionering av gymnasieutbildning kan pågå på regional nivå. Det regionala planeringsunderlaget föreslås att diskuteras på ett dokumenterat politiskt samråd på regional nivå. Resultatet av samrådet kan fungera som bilaga till beslutsunderlag på kommunal nivå.

Förslaget är framtaget av utbildningsgruppen för Gymnasiesamverkan i 4-kanten samt förankrat med den politiska ledningsgruppen för Gymnasiesamverkan.

I detta dokument tolkar vi begreppet "region" som vårt samverkansområde fram till att något annat framkommer från Skolverket.

Bakgrund

4-kantens Gymnasiesamverkan har sedan 2007 en etablerad samverkan med tillhörande samverkansavtal mellan kommunerna: Boden, Luleå, Piteå och Älvsbyn. I samverkansorganisationen finns en etablerad politisk ledningsgrupp och utbildningsgrupp bestående av gymnasie- och skolchefer.

I februari 2023 tog Ledningsgruppen för 4-kantens Gymnasiesamverkan vid ett gemensamt möte med Utbildningsgruppen, beslut om att arbetet med att ta fram en modell på hur utbud och dimensionering av gymnasieutbildningar på regional nivå skulle arbetas fram av Utbildningsgruppen. Ledningsgruppen förordade också ett samarbete med VUX Södra Norrbotten, Fristående gymnasieskolor, Regionen samt näringsliv/arbetsliv. Dessa parter skall inte ingå i vårt samverkansavtal utan samarbetet med nämnda aktörer skall ske utifrån olika konstellationer som redan idag är etablerade.

När det gäller VUX Södra Norrbotten avser 4-kantens Gymnasiesamverkan att särskilt bjuda in dem till gemensamma möten-samarbete, eftersom man finner dem nära i vårt gemensamma arbete kring utbud- och dimensionering av gymnasieutbildningar.

Arbetet grundar sig i att ta fram ett förslag på process för en gemensam planering av hur rätt utbud och rätt kapacitet på rätt plats ska uppnås.

Den 1 juli 2023 skedde ändringar i Skollagen (2010:800). Ändringarna ställer krav på kommuner att utveckla en process för utbud och dimensionering av gymnasieutbildning i samverkan. Detta dokument beskriver hur en sådan process för utbud och dimensionering av gymnasieutbildning skulle kunna se ut.

Detta dokument skall ingå som en bilaga och komplettering till nuvarande samverkansavtal för 4-kantens gymnasieskolor.

Syftet med en gemensam process för utbud och dimensionering

Syftet med ett gemensamt utbud och dimensionering av gymnasieutbildning är att utveckla en process som motsvarar skollagens krav och intentioner när det gäller samverkan mellan kommuner; minskar kostnader för gymnasieutbildning i samverkansområdet och ökar kvaliteten.

Vidare kommer en gemensam process leda till ökad kunskap om demografiska processer i närområdet och därmed öka möjligheter att anpassa verksamhet utifrån dessa förändringar på ett effektivt sätt – planera för utökning av gymnasieplatser för att uppnå rätt kapacitet på rätt plats.

Uppdrag enligt kommunallag och skollag

Enligt kommunallagen sköter kommuner och regioner på demokratins och den kommunala självstyrelsens grund de kommunala angelägenheter som är av allmänt intresse och som har anknytning till kommunens område eller deras medlemmar. Kommuner får inte ha hand om sådana angelägenheter som enbart staten, en annan kommun, en region eller någon annan ska ha hand om.

Förändring av skollagen innebär att arbetsmarknadens behov ska vägas in vid planering och dimensionering av vissa utbildningar på gymnasial nivå. Mer konkret innebär det att när en kommun, region eller enskild huvudman lägger fram vilka gymnasieutbildningar som ska erbjudas och hur många platser utbildningarna ska ha, ska det tas hänsyn till både ungdomarnas efterfrågan och arbetsmarknadens behov.

Kommunerna ska genom avtal med minst två andra kommuner även samverka om planering, dimensionering och erbjudande av utbildning i ett primärt samverkansområde.

Vidare ska det vara tydligt för den sökande vilken inriktning utbildningen har och vad utbildningen kan leda till. Lagändringarna börjar gälla den 1 juli 2023 och tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas 2025.

Förslag på regional process för planering och dimensionering av gymnasieutbildning

Samverkansområde – region

Det primära samverkansområdet omfattar alla kommuner i 4-kantsområdet: Boden, Luleå, Piteå och Älvsbyn.

I enlighet med skollagen avser samverkan följande program:

- Alla nationella program
- Introduktionsprogrammet programinriktat val
- Yrkesintroduktion utformad för en grupp elever
- Anpassad gymnasieskola

En kommun i det primära samverkansområdet ska erbjuda all sådan utbildning som anordnas av någon av kommunerna i samverkansområdet.

För att få en helhetsbild angående utbud och dimensionering av gymnasieutbildning diskuteras underlag på regional nivå. Dialogen ska hjälpa till att identifiera specifika utbildningar med få sökande som inte kan erbjudas i varje kommun.

Kommuner inom samverkansområdet kan teckna sekundära samverkansavtal avseende andra utbildningar som inte regleras här eller med kommuner utanför primärt samverkansområdet.

Funktioner och ansvar

Samordningsfunktionen utgår från utbildningsgruppen inom 4-kantens Gymnasiesamverkan.

Utbildningsgruppen har ansvar för beredning av ärende angående underlag för utbud och dimensionering samt är sammankallande för tjänstepersoner på regional nivå.

Utbildningsgruppen är också ansvarig att bjuda in fristående huvudmän, VUX Södra Norrbotten samt näringsliv/arbetsliv till dialog på regional nivå utifrån behov.

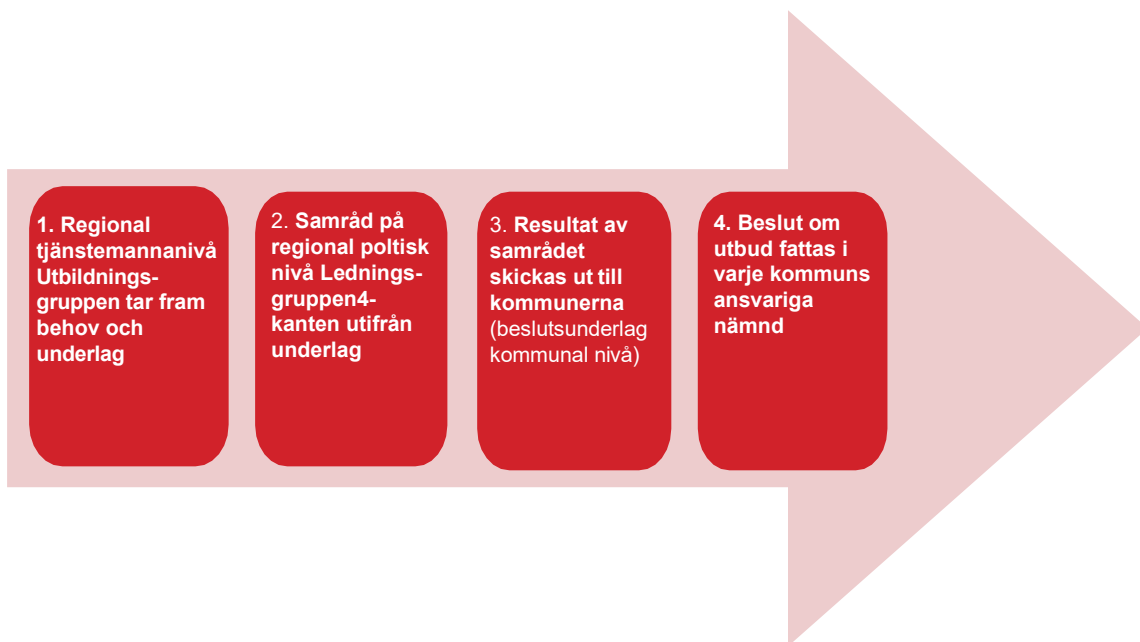
Varje kommun har ansvar att delta på möten på regional nivå samt vara behjälpliga i framtagande av underlag. Varje kommun som är huvudman för gymnasieskola ansvarar för beslut angående utbud och dimensionering utifrån gällande delegationsordning.

Vidare ansvarar varje kommun som är huvudman för gymnasieskola att säkerställa att deras utbud och dimensionering av gymnasieutbildning utgår från gemensam process för planering och dimensionering med andra kommuner i primärt samverkansområdet. Alla kommuner i samverkansområdet har ansvar att bidra till att det finns rätt utbildning, på rätt plats i rätt kapacitet.

Informationskedja inför beslut med regional och lokal förankring

1. Regional tjänstepersonnivå (Utbildningsgruppen 4-kanten) i samråd med politisk styrning inom regionen (Ledningsgruppen för 4-kanten) tar fram regionens utbuds- och dimensioneringsförslag:
  - formulering av behov i regionen
  - tar fram beslutsunderlag med konsekvensanalys
2. Dokumenterat samråd äger rum på regionalpolitisk nivå (Ledningsgruppen 4-kanten) utifrån underlaget för utbud och dimensionering från regional tjänstepersonnivå (Utbildningsgruppen 4-kanten)
3. Resultatet av samrådet skickas till tjänstepersoner regionalt samt kan vid behov fungera som bilaga till beslutsunderlag på kommunal nivå
4. Beslut angående utbud för gymnasieutbildning fattas i respektive kommunal nämnd.

Årshjul – dialoger

Skolverkets dialog varje tredje år

Anordnare: Skolverket

Fokus: övergripande, kick-off för vidare diskussion

Målgrupp: skolhuvudmän, Regionen, branschorganisationer, Arbetsförmedlingen

Syftet: Få gemensam bild, börja dialogen.

Samverkans dialog 1. Årligen november-december

Anordnare: Ledningsgruppen 4-kantens Gymnasiesamverkan

Fokus: Första diskussion inom samverkansområdet med analys av gångna antagningsperioden samt preliminär plan angående utbud och dimensionering från alla kommuner i kommande antagning med koppling till Skolverkets underlag. *Diskussion handlar om justering för nästa läsår samt planering för 1,5 år framåt.*

Målgrupp: Lednings- och Utbildningsgrupp 4-kantens Gymnasiesamverkan

Syftet: Identifiera övergripande behov av förändring i utbud för kommande år med hjälp av utfallet av senaste antagning och andra underlag.

Regional dialog 1a med tjänstepersoner. Årligen november-december

Anordnare: Utbildningsgruppen 4-kantens Gymnasiesamverkan

Fokus: Följa upp diskussion efter Skolverkets presentation, hur behöver utbud anpassas i sin helhet i regionen. Konsekvensanalyser av förändringar i utbud.

Målgrupp: Gymnasiechefer samverkanskommunerna samt inbjudan till VUX-chefer Södra Norrbotten

Underlag: Skolverkets underlag

Syfte: Identifiera hur utbud behöver förändras på regional nivå och hur man ska nå dit – hur ska vi åstadkomma förändring? Vilken förändring är möjlig utifrån perspektiv kommunalt självstyre?

Var tredje år är det en större process med planering för tre år framåt. Efter Skolverkets dialog.

Regional dialog 1b med en politisk konstellation. Årligen december-januari kommande år

Anordnare: Ledningsgruppen 4-kantens Gymnasiesamverkan

Fokus: Politiskt dokumenterat samråd om utbud för 1,5 år framåt.

Målgrupp: Ledningsgruppen och Utbildningsgruppen 4-kantens Gymnasiesamverkan samt inbjudan till politiker och tjänstepersoner VUX Södra Norrbotten.

Underlag: Planerat utbud för 1,5 år framåt som tagits fram av utbildningsgruppen för 4-kantens Gymnasiesamverkan samt av VUX Södra Norrbottens tjänstepersoner.

Syfte: Samråda om utbud och behov i regionen inför utbud för 1,5 år framåt för att kunna omsätta i planering under kommande år. Vart tredje år större process med planering för tre år.

Samverkans dialog 2. Årligen mars-april

Anordnare: Ledningsgruppen 4-kantens Gymnasiesamverkan

Fokus: Återkoppling från diskussion i kommuner internt utifrån regional politiskt samråd.

Målgrupp: Utbildningsgrupp 4-kanten, Ledningsgrupp 4-kanten

Syftet: Att komma överens om slutgiltigt utbud avseende 1,5 år framåt för samverkansområdet

Regional dialog 2. Årligen maj-juni

Anordnare: Utbildningsgruppen 4-kantens Gymnasiesamverkan

Fokus: Diskussion om samlat regionalt utbud för 1,5 år framåt

Målgrupp: Gymnasiechefer i 4-kanten samt inbjudan till chefer VUX Södra Norrbotten.

Syftet: Att få en helhetsbild av regionalutbud

Beslut om gymnasieutbildning fattas i varje kommun. Årligen juni

Varje kommun fattar beslut utifrån underlaget.

Uppföljning av utbud-och dimensioneringsprocess. Årligen oktoberer.

Protokoll ledningsgrupp Fyrkantens gymnasiesamverkan 2023-10-17 avseende Bilaga 7 till Samverkansavtalet

Närvarande: **Johan Lund**, ordf. BUN Boden och mötesordförande, **Hans Öhlund**, ordförande BUN Piteå, **Fredrik Bruhn**, ordförande Arbetsmarknad- och gymnasienämnd Luleå, **Göran Stenlund**, ordf. Utbildningsutskottet Älvsbyn, **Tove Waara Axelsson** utvecklingsledare 4-kanten protokollförare.

Ärende	Noteringar	Uppdrag	Beslut
1. Bilaga 7 till samverkansavtalet ang gemensam process för planering och dimensionering utbildningsplatser	<i>Förslag till bilaga 7 till samverkansavtalet har varit ute för remiss hos Ledningsgruppen. Bifogas i protokollet.</i>	Bilaga 7 har efter Lednings- och utbildningsgruppens möte den 6 oktober där vissa justeringar gjordes, varit ute på remiss hos Ledningsgruppen.	Ledningsgruppen har beslutat att godkänna bilag 7 och att ta den till respektive nämnd för beslut.

Vid protokollet:

Datum: 23-10-17

Tove Waara Axelsson

Justeras:

Datum:

Johan Lund /ordförande

Justeras:

Datum:

Fredrik Bruhn

Justeras:

Datum:

Hans Öhlund

Justeras:

Datum:

Göran Stenlund

BILGA 7 till: Samverkansavtal om gymnasieutbildning för Boden, Luleå, Piteå och Älvsbyns kommuner från och med 2023-01-01

Gemensam process för planering och dimensionering av gymnasieutbildning

FYRKANTENS GYMNASIESAMVERKAN
Boden | Luleå | Piteå | Älvsbyn

Innehåll

Gemensam process för planering och dimensionering av gymnasieutbildning

Sammanfattning sid 2

Bakgrund sid 2

Syftet med en gemensam process för utbud och dimensionering sid 3

Uppdrag enligt kommunallag och skollag sid 3

Förslag på regional process för planering och dimensionering av gymnasieutbildning

Samverkansområde-region sid 4

Funktioner och ansvar sid 4

Informationskedja inför beslut sid 5

Årshjul – dialoger sid 6-7

Gemensam process för planering och dimensionering av gymnasieutbildning

Sammanfattning

Utifrån uppdrag till den politiska ledningsgruppen för Gymnasiesamverkan, samt ändringar i skollagen (2010:800), har förslag tagits fram för hur process för utbud och dimensionering av gymnasieutbildning skulle kunna se ut inom befintligt samverkansområde.

Detta dokument presenterar ett förslag för hur en process för planering och dimensionering av gymnasieutbildning kan pågå på regional nivå. Det regionala planeringsunderlaget föreslås att diskuteras på ett dokumenterat politiskt samråd på regional nivå. Resultatet av samrådet kan fungera som bilaga till beslutsunderlag på kommunal nivå.

Förslaget är framtaget av utbildningsgruppen för Gymnasiesamverkan i 4-kanten samt förankrat med den politiska ledningsgruppen för Gymnasiesamverkan.

I detta dokument tolkar vi begreppet "region" som vårt samverkansområde fram till att något annat framkommer från Skolverket.

Bakgrund

4-kantens Gymnasiesamverkan har sedan 2007 en etablerad samverkan med tillhörande samverkansavtal mellan kommunerna: Boden, Luleå, Piteå och Älvsbyn. I samverkansorganisationen finns en etablerad politisk ledningsgrupp och utbildningsgrupp bestående av gymnasie- och skolchefer.

I februari 2023 tog Ledningsgruppen för 4-kantens Gymnasiesamverkan vid ett gemensamt möte med Utbildningsgruppen, beslut om att arbetet med att ta fram en modell på hur utbud och dimensionering av gymnasieutbildningar på regional nivå skulle arbetas fram av Utbildningsgruppen. Ledningsgruppen förordade också ett samarbete med VUX Södra Norrbotten, Fristående gymnasieskolor, Regionen samt näringsliv/arbetsliv. Dessa parter skall inte ingå i vårt samverkansavtal utan samarbetet med nämnda aktörer skall ske utifrån olika konstellationer som redan idag är etablerade.

När det gäller VUX Södra Norrbotten avser 4-kantens Gymnasiesamverkan att särskilt bjuda in dem till gemensamma möten-samarbete, eftersom man finner dem nära i vårt gemensamma arbete kring utbud- och dimensionering av gymnasieutbildningar.

Arbetet grundar sig i att ta fram ett förslag på process för en gemensam planering av hur rätt utbud och rätt kapacitet på rätt plats ska uppnås.

Den 1 juli 2023 skedde ändringar i Skollagen (2010:800). Ändringarna ställer krav på kommuner att utveckla en process för utbud och dimensionering av gymnasieutbildning i samverkan. Detta dokument beskriver hur en sådan process för utbud och dimensionering av gymnasieutbildning skulle kunna se ut.

Detta dokument skall ingå som en bilaga och komplettering till nuvarande samverkansavtal för 4-kantens gymnasieskolor.

Syftet med en gemensam process för utbud och dimensionering

Syftet med ett gemensamt utbud och dimensionering av gymnasieutbildning är att utveckla en process som motsvarar skollagens krav och intentioner när det gäller samverkan mellan kommuner; minskar kostnader för gymnasieutbildning i samverkansområdet och ökar kvaliteten.

Vidare kommer en gemensam process leda till ökad kunskap om demografiska processer i närområdet och därmed öka möjligheter att anpassa verksamhet utifrån dessa förändringar på ett effektivt sätt – planera för utökning av gymnasieplatser för att uppnå rätt kapacitet på rätt plats.

Uppdrag enligt kommunallag och skollag

Enligt kommunallagen sköter kommuner och regioner på demokratins och den kommunala självstyrelsens grund de kommunala angelägenheter som är av allmänt intresse och som har anknytning till kommunens område eller deras medlemmar. Kommuner får inte ha hand om sådana angelägenheter som enbart staten, en annan kommun, en region eller någon annan ska ha hand om.

Förändring av skollagen innebär att arbetsmarknadens behov ska vägas in vid planering och dimensionering av vissa utbildningar på gymnasial nivå. Mer konkret innebär det att när en kommun, region eller enskild huvudman lägger fram vilka gymnasieutbildningar som ska erbjudas och hur många platser utbildningarna ska ha, ska det tas hänsyn till både ungdomarnas efterfrågan och arbetsmarknadens behov.

Kommunerna ska genom avtal med minst två andra kommuner även samverka om planering, dimensionering och erbjudande av utbildning i ett primärt samverkansområde.

Vidare ska det vara tydligt för den sökande vilken inriktning utbildningen har och vad utbildningen kan leda till. Lagändringarna börjar gälla den 1 juli 2023 och tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas 2025.

Förslag på regional process för planering och dimensionering av gymnasieutbildning

Samverkansområde – region

Det primära samverkansområdet omfattar alla kommuner i 4-kantsområdet: Boden, Luleå, Piteå och Älvsbyn.

I enlighet med skollagen avser samverkan följande program:

- Alla nationella program
- Introduktionsprogrammet programinriktat val
- Yrkesintroduktion utformad för en grupp elever
- Anpassad gymnasieskola

En kommun i det primära samverkansområdet ska erbjuda all sådan utbildning som anordnas av någon av kommunerna i samverkansområdet.

För att få en helhetsbild angående utbud och dimensionering av gymnasieutbildning diskuteras underlag på regional nivå. Dialogen ska hjälpa till att identifiera specifika utbildningar med få sökande som inte kan erbjudas i varje kommun.

Kommuner inom samverkansområdet kan teckna sekundära samverkansavtal avseende andra utbildningar som inte regleras här eller med kommuner utanför primärt samverkansområdet.

Funktioner och ansvar

Samordningsfunktionen utgår från utbildningsgruppen inom 4-kantens Gymnasiesamverkan.

Utbildningsgruppen har ansvar för beredning av ärende angående underlag för utbud och dimensionering samt är sammankallande för tjänstepersoner på regional nivå.

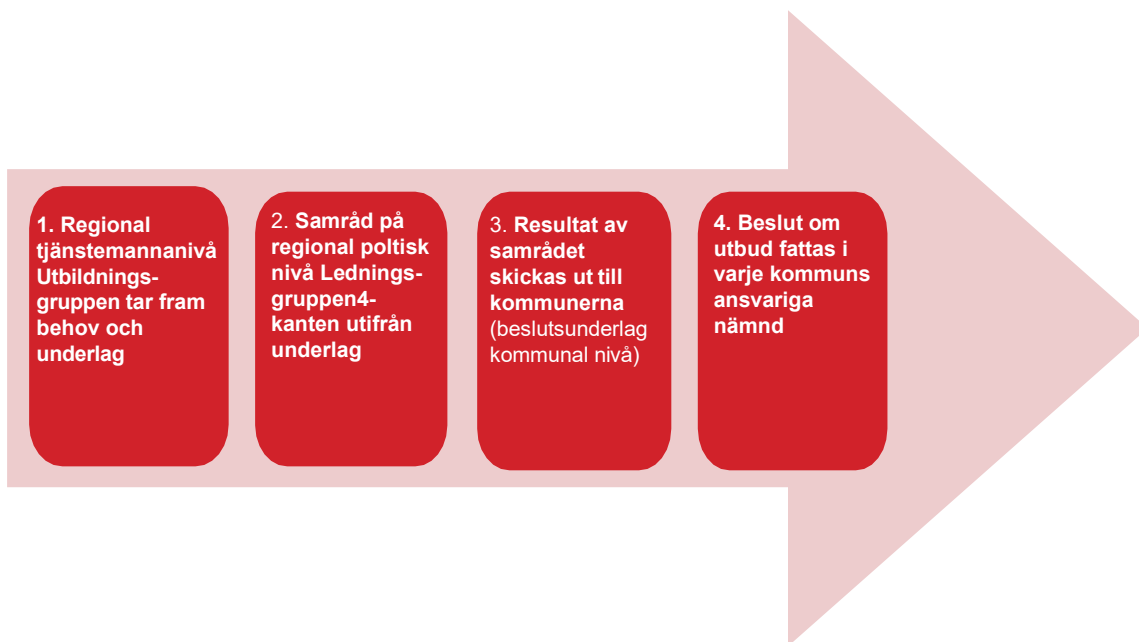
Utbildningsgruppen är också ansvarig att bjuda in fristående huvudmän, VUX Södra Norrbotten samt näringsliv/arbetsliv till dialog på regional nivå utifrån behov.

Varje kommun har ansvar att delta på möten på regional nivå samt vara behjälpliga i framtagande av underlag. Varje kommun som är huvudman för gymnasieskola ansvarar för beslut angående utbud och dimensionering utifrån gällande delegationsordning.

Vidare ansvarar varje kommun som är huvudman för gymnasieskola att säkerställa att deras utbud och dimensionering av gymnasieutbildning utgår från gemensam process för planering och dimensionering med andra kommuner i primärt samverkansområdet. Alla kommuner i samverkansområdet har ansvar att bidra till att det finns rätt utbildning, på rätt plats i rätt kapacitet.

Informationskedja inför beslut med regional och lokal förankring

1. Regional tjänstepersonnivå (Utbildningsgruppen 4-kanten) i samråd med politisk styrning inom regionen (Ledningsgruppen för 4-kanten) tar fram regionens utbuds- och dimensioneringsförslag:
  - formulering av behov i regionen
  - tar fram beslutsunderlag med konsekvensanalys
2. Dokumenterat samråd äger rum på regionalpolitisk nivå (Ledningsgruppen 4-kanten) utifrån underlaget för utbud och dimensionering från regional tjänstepersonnivå (Utbildningsgruppen 4-kanten)
3. Resultatet av samrådet skickas till tjänstepersoner regionalt samt kan vid behov fungera som bilaga till beslutsunderlag på kommunal nivå
4. Beslut angående utbud för gymnasieutbildning fattas i respektive kommunal nämnd.

Årshjul – dialoger

Skolverkets dialog varje tredje år

Anordnare: Skolverket

Fokus: övergripande, kick-off för vidare diskussion

Målgrupp: skolhuvudmän, Regionen, branschorganisationer, Arbetsförmedlingen

Syftet: Få gemensam bild, börja dialogen.

Samverkans dialog 1. Årligen november-december

Anordnare: Ledningsgruppen 4-kantens Gymnasiesamverkan

Fokus: Första diskussion inom samverkansområdet med analys av gångna antagningsperioden samt preliminär plan angående utbud och dimensionering från alla kommuner i kommande antagning med koppling till Skolverkets underlag. *Diskussion handlar om justering för nästa läsår samt planering för 1,5 år framåt.*

Målgrupp: Lednings- och Utbildningsgrupp 4-kantens Gymnasiesamverkan

Syftet: Identifiera övergripande behov av förändring i utbud för kommande år med hjälp av utfallet av senaste antagning och andra underlag.

Regional dialog 1a med tjänstepersoner. Årligen november-december

Anordnare: Utbildningsgruppen 4-kantens Gymnasiesamverkan

Fokus: Följa upp diskussion efter Skolverkets presentation, hur behöver utbud anpassas i sin helhet i regionen. Konsekvensanalyser av förändringar i utbud.

Målgrupp: Gymnasiechefer samverkanskommunerna samt inbjudan till VUX-chefer Södra Norrbotten

Underlag: Skolverkets underlag

Syfte: Identifiera hur utbud behöver förändras på regional nivå och hur man ska nå dit – hur ska vi åstadkomma förändring? Vilken förändring är möjlig utifrån perspektiv kommunalt självstyre?

Var tredje år är det en större process med planering för tre år framåt. Efter Skolverkets dialog.

Regional dialog 1b med en politisk konstellation. Årligen december-januari kommande år

Anordnare: Ledningsgruppen 4-kantens Gymnasiesamverkan

Fokus: Politiskt dokumenterat samråd om utbud för 1,5 år framåt.

Målgrupp: Ledningsgruppen och Utbildningsgruppen 4-kantens Gymnasiesamverkan samt inbjudan till politiker och tjänstepersoner VUX Södra Norrbotten.

Underlag: Planerat utbud för 1,5 år framåt som tagits fram av utbildningsgruppen för 4-kantens Gymnasiesamverkan samt av VUX Södra Norrbottens tjänstepersoner.

Syfte: Samråda om utbud och behov i regionen inför utbud för 1,5 år framåt för att kunna omsätta i planering under kommande år. Vart tredje år större process med planering för tre år.

Samverkans dialog 2. Årligen mars-april

Anordnare: Ledningsgruppen 4-kantens Gymnasiesamverkan

Fokus: Återkoppling från diskussion i kommuner internt utifrån regional politiskt samråd.

Målgrupp: Utbildningsgrupp 4-kanten, Ledningsgrupp 4-kanten

Syftet: Att komma överens om slutgiltigt utbud avseende 1,5 år framåt för samverkansområdet

Regional dialog 2. Årligen maj-juni

Anordnare: Utbildningsgruppen 4-kantens Gymnasiesamverkan

Fokus: Diskussion om samlat regionalt utbud för 1,5 år framåt

Målgrupp: Gymnasiechefer i 4-kanten samt inbjudan till chefer VUX Södra Norrbotten.

Syftet: Att få en helhetsbild av regionalutbud

Beslut om gymnasieutbildning fattas i varje kommun. Årligen juni

Varje kommun fattar beslut utifrån underlaget.

Uppföljning av utbud-och dimensioneringsprocess. Årligen oktoberer.

Signering

Följande parter har signerat detta dokument

Namn: Johan Lund

Datum: 2023-10-19 10:03

Signerat kryptografiskt SHA-256 hashvärde:

B46A56FE454CABEB538E5766DD9DD6FEA387638620490250E89EFED3F673E5F7

Namn: Fredrik Bruhn

Datum: 2023-10-19 14:52

Signerat kryptografiskt SHA-256 hashvärde:

B46A56FE454CABEB538E5766DD9DD6FEA387638620490250E89EFED3F673E5F7

Namn: Hans Öhlund

Datum: 2023-10-19 14:55

Signerat kryptografiskt SHA-256 hashvärde:

B46A56FE454CABEB538E5766DD9DD6FEA387638620490250E89EFED3F673E5F7

Namn: GÖRAN STENLUND

Datum: 2023-10-19 17:26

Signerat kryptografiskt SHA-256 hashvärde:

B46A56FE454CABEB538E5766DD9DD6FEA387638620490250E89EFED3F673E5F7

Hedersrelaterat våld och
förtryck

§119

23BUN263

...

Piteå Kommun

Utbildningsförvaltningen

HEDERSRELATERAD PROBLEMATIK

Stöddokument för förskola, förskoleklass, grundskola, fritidshem
och gymnasieskola

Piteå kommun

2015-05-27

Bilaga till enheternas Plan mot diskriminering och annan kränkande behandling

Innehållsförteckning

HEDERSRELATERAD PROBLEMATIK	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	0
INLEDNING	1
DEFINITION	1
HEDERSRELATERAD PROBLEMATIK	1
KÖNSSTYMPNING.....	2
BARNÄKTENSKAP/TVÅNGSÄKTENSKAP	2
SYFTE	2
FÖREBYGGANDE ARBETE	2
FÖRÄLDRASAMVERKAN	3
FÖRSKOLA	3
FÖRSKOLEKLASS, GRUNDSKOLA, FRITIDSHEM OCH GYMNASIESKOLA.....	3
ELEVER I RISKZONEN	3
<i>Flicka</i>	3
<i>Pojke</i>	4
TECKEN PÅ EVENTUELL FÖREKOMST	5
VIKTIGA OBSERVATIONSPUNKTER FÖR UTSATTHET HOS ELEVER	5
ÅTGÄRDER VID MISSTANKE OM FÖREKOMST	6
FÖRSKOLA	6
FÖRSKOLEKLASS, GRUNDSKOLA, FRITIDSHEM OCH GYMNASIESKOLA.....	6
AKUTA SITUATIONER.....	6
SAMVERKAN	7
UTVÄRDERING OCH UPPRÄTTANDE AV STÖDDOKUMENT	7
LÄSTIPS	8
FILMTIPS	9
LÄNK TIPS	10
BILAGA – LAGRUM	12

Inledning

Ett liv fritt från förtryck och våld är en rättighet. Men det gäller att upptäcka de som är utsatta, för att samhället ska kunna hjälpa dem att tillvarata sina rättigheter. Skolpersonal som träffar elever dagligen har en unik möjlighet att upptäcka vilka som är utsatta och hjälpa dem att komma i kontakt med ansvariga myndigheter. Därför är det viktigt att det på skolan finns rutiner för hur man ska gå tillväga om man misstänker att en elev utsätts för hedersförtryck.

Begreppet hedersproblematik innefattar hedersrelaterat våld eller tvångsåtgärder där syftet är att återupprätta familjens eller släktens heder. Den viktigaste normen är lojaliteten mot den egna gruppen.

I skolan yttrar sig hedersrelaterade begränsningar exempelvis genom att föräldrarna eller släkten bestämmer att eleven inte får delta i vissa inslag i skolan, till exempel undervisning i idrott, simning eller sex och samlevnad. De får kanske inte följa med på klassresor och klassfester. Elevernas liv kan vara hårt kontrollerade och överträdelser av familjens regler kan leda till sanktioner i form av hårdare restriktioner, hot och i värsta fall våld. Både flickor och pojkar berörs, både som förövare och offer. Homo- och bisexuella av båda könen samt transpersoner drabbas också.

Den som utsätts begränsas i sina liv på ett sätt som strider mot både svensk lag och internationella konventioner. Det är viktigt att poängtera att hedersrelaterad problematik inte är kopplad till en viss religion utan förekommer i olika hederskulturer.

Definition

Hedersrelaterad problematik

Hedersrelaterat våld och förtryck är hot, tvång, våld och mord som har sin grund i kontrollen av kvinnors sexualitet. Det hedersrelaterade våldet och förtrycket utövas för att förhindra att hedern förloras, alternativt för att återställa den förlorade hedern.

Det hedersrelaterade våldet är:

- *Fysiskt* - Våld och misshandel, från örfilar till mord
- *Psykiskt* - Hot, förföljelse, förtryck, kontroll, kränkningar, nedvärderingar, skuld- och skambeläggning
- *Sexuellt* - Sexuella övergrepp och våldtäkt
- *Socialt* - Isolering, bevakning, utsatthet, ekonomisk nöd, förbud mot att delta i olika normala samhällsaktiviteter och med kamrater, tvång till viss klädsel

Heder står för något positivt; att ha ett erkännande. Detta är ett erkännande som individen får av andra, utifrån sitt sammanhang. I en samhällskultur där kollektivet är starkt får män heder genom att kontrollera närstående kvinnors sexualitet. I denna kultur är individens självständighet och egna rättigheter underordnad gruppens förväntningar och krav.

Om mannen förlorar kontrollen över kvinnan kan detta leda till att han själv såväl som hela familjen, släkten eller klanen hamnar i vanheder. En man utan heder tappar sin ställning i andra mäns ögon, alltså i det hierarkiska sammanhang han ingår i.

Det som i en hederskultur betraktas som en rättighet, exempelvis mannens rätt till respekt genom förtryck och våld, är en brottslig handling i det svenska rättssystemet. För att kunna möta unga flickor och pojkar på ett konstruktivt sätt, när de har utsatts för hedersrelaterat våld och förtryck,

krävs att vi ser deras specifika behov med utgångspunkt i de mänskliga rättigheterna. Om vi inte synliggör deras livssituation kan det betraktas som ytterligare ett brott mot dem. Vår huvudsakliga uppgift är att se till att stoppa alla former av förtryck, oavsett vilken grund de vilar på.

Könsstympning

Kontrollen av kvinnor sker på en rad olika sätt. Genom begränsat handlingsutrymme, där myten om mödomshinnan spelar en central roll, får hon inte delta i aktiviteter som kan rubba hennes intakta mödomshinna. Ett annat sätt att kontrollera kvinnan är könsstympning, där kvinnors lust och behov ersätts av smärta och lidande. Ingreppet innebär att större eller mindre delar av de yttre kvinnliga könsorganen avlägsnas eller skadas utan att det finns någon medicinsk grund för ingreppet. Könsstympning kan orsaka urinvägsproblem, infektioner, svullen buk och magont. Alla former av könsstympning av flickor/kvinnor är förbjudna enligt svensk lag. Förbudet gäller även om brottet begås vid en tillfällig vistelse utomlands.

Barnäktenskap/tvångsäktenskap

Inom hederskulturer kan det förekomma barnäktenskap/tvångsäktenskap där man gifter bort flickor eller pojkar i tidig ålder. Syftet med barnäktenskap/tvångsäktenskap är att säkerställa familjens heder. Alla former av barnäktenskap/tvångsäktenskap är förbjudna enligt svensk lag. Förbudet gäller även om brottet begås vid en tillfällig vistelse utomlands.

Syfte

Syftet med stöddokumentet är att öka kunskapen bland personal om hedersrelaterat våld och förtryck för att bättre kunna arbeta med förebyggande åtgärder, lära sig se signaler i ett tidigt skede och ha handlingsberedskap vid misstanke om förekomst.

Begreppet *elev* och *skola* används i stöddokumentet trots att det ibland även gäller *barn* i *förskola*.

Förebyggande arbete

Ett första steg i det förebyggande arbetet är att informera personal och fortbilda dem om vad hedersrelaterat våld och förtryck är så att problem uppmärksammas på ett tidigt stadium. Det är viktigt att skolans personal har kunskap om hedersproblematik för att hanteringen av ärenden inte alltid följer normala rutiner i elevvårdsärenden. Det kan till exempel vara riskabelt att tidigt ta kontakt med föräldrarna eftersom det, i vissa fall, allvarligt kan skada den som lever i en hederskultur.

En del i läroplansuppdraget är allas rätt till undervisning i frågor som rör sexualitet, samlevnad och jämställdhet. Det är av stor vikt att diskutera individens rätt till sin sexualitet och val av partner oavsett sexuell läggning. Även arbetet med att stärka flickors självförtroende måste prioriteras i skolan.

Föräldrasamverkan

Etablera goda relationer till föräldrarna i ett tidigt skede. Det är viktigt att föräldrar känner sig välkomna av skolan och att det finns möjlighet att diskutera skolans pedagogiska arbetssätt, innehåll i undervisningen och hur föräldrarna kan stötta sina barn. Alla föräldrar bör återkommande informeras om skolans och samhällets syn på mänskliga rättigheter, dvs barns, kvinnor och mäns rättigheter samt jämställdhet. Man kan särskilt lyfta fram pojkars och flickors rätt att bestämma över sina liv och flickors rätt till sina kroppar. Ett bra samarbete kan påskynda integration och förebygga att barnet hamnar i svårigheter.

Förskola

I förskolan har personalen goda möjligheter att etablera goda kontakter med föräldrarna eftersom de träffas dagligen. Vid inskrivningssamtal kan föräldrarna många gånger önska att deras barn inte ska leka med motsatta könet, vara lättklädda vid vattenlekar osv. Det är viktigt att respektera föräldrarna, men samtidigt förmedla värdegrund i svensk förskola och skola. Det gäller att tydliggöra att barn oavsett kön leker tillsammans i förskolan i Sverige. Förskolans tidiga insatser kring dessa frågor kan underlätta en tidig integration i det svenska samhället. I förskolan bör personal vara extra uppmärksam på att könsstämpning ofta sker i tidig ålder. (Se *Åtgärder vid misstanke om förekomst*).

Förskoleklass, grundskola, fritidshem och gymnasieskola

Det förebyggande arbetet i klassrummet innebär att tydliggöra de mänskliga rättigheterna och svensk lagstiftning. Kunskap om de medborgerliga rättigheterna, friheterna och skyldigheterna är viktiga och ska synliggöras och diskuteras med föräldrar och elever. Undervisning om demokratiska och mänskliga rättigheter är ett centralt verktyg för att motverka förtryck och brott som sker i hederns namn. Både flickor och pojkar ska få konkret information om rätten att bestämma över sina liv samt om samhällets stöd i olika former. Personal ska vara tydlig med att informera var man kan söka hjälp utanför skolans arena om man har hedersrelaterade problem. Det kan till exempel vara sjukvård, ungdomsmottagningar, myndigheter, frivilligorganisationer samt hjälptelefoner och chattar för barn och ungdomar.

Elever i riskzonen

Om något brott ännu inte skett finns som regel tid för förändring och utveckling. Lyssna på flickans eller pojkens krav och syn på sina egna och sina syskons rättigheter. Hur överensstämmer dessa med barnkonventionen och svensk lagstiftning? (se bilaga) Vilka möjligheter finns det att åtnjuta dessa rättigheter men samtidigt vara kvar hos sin familj? Det är viktigt att skolan tar ställning för flickans eller pojkens rättigheter. Beroende på elevens ålder och mognad kan dessa frågor hjälpa personalen att få en tydligare bild av flickans respektive pojkens situation:

Flicka

- Får hon bara leka/umgås med flickor?
- Hur begränsas hennes livsrum?
- Vilka regler och krav gäller för henne?
- Vilka bestraffningar sker vid regelbrott?
- Är hon utsatt för bevakning?
- Har föräldrarna bestämt hennes framtid vad gäller utbildning, boende och äktenskap?
- Är det något hon vill göra, men inte får göra?
- Är det något hon måste göra, men inte vill göra?

Pojke

- Får han bara leka/umgås med pojkar?
- Hur begränsas hans livsrum?
- Vilka regler och krav gäller för honom?
- Vilka bestraffningar sker vid regelbrott? Upplever han påtryckningar att själv utdela bestraffningar mot en syster eller kusin?
- Tvingas han bevaka till exempel en syster eller släkting?
- Har föräldrarna bestämt hans framtid vad gäller utbildning, boende och äktenskap?
- Är det något han vill göra, men inte får göra?
- Är det något han måste göra, men inte vill göra?

Våga fråga!

Tecken på eventuell förekomst

Uppmärksamhet när det gäller signaler på kränkningar av de mänskliga rättigheterna av hedersrelaterad art ska riktas mot både flickor och pojkar, vuxna kvinnor och män både svenskfödda och personer med utländsk härkomst. Det är viktigt att uppmärksamma att personer kan vara både offer och förövare. Kunskap om att särskilja hedersrelaterad problematik från vanlig tonårsproblematik är nödvändig för att kunna identifiera olika signaler på ett tidigt stadium.

Viktiga observationspunkter för utsatthet hos elever

- Önskemål hemifrån om undantag från viss undervisning, till exempel musik, gymnastik, sex- och samlevnad
- Olika kläd- och beteendekoder i och utanför skolan
- Frekventa och långdragna toalettbesök
- Ofta återkommande magvärk, huvudvärk och illamående
- Återkommande frånvaro och skolk
- Koncentrationssvårigheter och försämrade studieresultat
- Synliga skador av våld
- Depression och självmordstankar
- Utåtagerande beteende för att få uppmärksamhet
- Få eller inga kamratkontakter utanför skolan
- Leker/umgås inte med motsatta könet
- Utsatt för bevakning av anhörig, t ex bror eller annan släkting
- Tvingas bevaka syster eller annan släkting på skolan
- Kvardröjande i skolan efter sista lektionen
- Strikt kontroll av fritiden, exempelvis att eleven inte får delta i aktiviteter utanför skolan
- Föräldrar som drar sig undan all kontakt med skolan och föräldrar som motsätter sig stödinsatser från skolans sida
- Avsaknad av vuxna stödpersoner utanför familjen
- Oro över att föras ut ur landet under sommarlov eller utlandssemester och bli bortgift
- Oro över att bli könsstympad
- Oro över att familjen ska få reda på att man är homosexuell, bisexuell eller transperson
- Önskan om att ”återställa” sin mödomshinna
- Önskemål om att inte gå i samma klass eller skola som syskon eller kusiner
- Tankar om att rymma hemifrån

Om man ser några av dessa tecken måste skolans personal samtala med eleven om den allmänna situationen för att kunna avgöra om det handlar om hedersrelaterad problematik.

Värdera risker!

Åtgärder vid misstanke om förekomst

Vid misstanke om att eleven är utsatt för hedersrelaterat förtryck och/eller våld måste skolans personal agera. Exempel på detta kan vara tvång, hot eller våld av olika slag. Det kan innebära risk att eleven mot sin vilja sänds bort till hemlandet, utsätts för könsstympning, eller att eleven planeras bli bortgift. Enligt svensk lag har all personal inom skolväsendet anmälningsskyldighet till socialnämnden vid blotta misstanken om att ett barn far illa.

Dokumentera det som framkommit under arbetets gång samt åtgärder. I anmälan till socialtjänst och polis har skolan stor nytta av den dokumentation som man fört under arbetets gång. Informationen är också till nytta för dem som övertar stödansvaret och vid en eventuell rättegång.

Förskola

- Diskutera tillsammans i arbetslaget om vad ni ser och gör en första kartläggning
- Delge förskolechef som beslutar om ärendets fortsatta gång
- Kontakta socialtjänsten och eventuellt polisen

Förskoleklass, grundskola, fritidshem och gymnasieskola

- Träffa eleven ensam och lyssna på hennes/hans berättelse. Använd telefontolk¹ vid dessa samtal på grund av sekretess.
- Ta elevens information på stort allvar och ge känslomässigt stöd.
- Erbjud och stötta eleven att ta hjälp av elevhälsan. Följ med eleven vid den första kontakten med elevhälsan.
- Informera rektor/verksamhetschef och elevhälsan. Om det är någon annan elev eller någon ur personalen som utsatt eleven för kränkningar ska ärendet anmälas till Barn- och utbildningsnämnden.
- Bedöm risker med att involvera föräldrarna.
- Kontakta socialtjänsten för en preliminär bedömning av situationen och eventuellt polisen. Tänk på att anmälan till socialtjänsten bör göras skriftligt.

Om eleven är myndig

- Informera eleven om vilket stöd och skydd hon/han kan få från till exempel socialtjänst, polis och kvinno- och tjejjour.
- Om eleven känner osäkerhet är det bra om någon från skolan kan följa med som stöd vid myndighetskontakt. Av säkerhetsskäl och för att den utsatta ska känna sig trygg kan det vara att föredra att socialtjänst eller polis kommer till skolan.
- Följ upp att eleven får det skydd och stöd hon/han har rätt till.

Akuta situationer

Rektor/förskolechef/verksamhetschef ska alltid hållas informerad vid akuta situationer. I en akut situation är det nödvändigt att skolan har ett samarbete med socialtjänsten och polisen. Om en elev bedöms vara utsatt för ett hedersrelaterat förtryck och/eller våld i hederns namn måste skolan agera. All personal i skolan har anmälningsskyldighet till socialtjänsten. **Vid extremt akuta situationer ska personal ringa 112.** I andra akuta situationer kan personal ringa socialtjänstens journalnummer 0911 – 69 75 75.

---

¹ Telefontolk bokas via Språkservice www.sprakservice.se eller 0770-457 458

Samverkan

I arbetet med att förebygga och åtgärda hedersrelaterade gärningar behöver skolan samverka med externa aktörer. Vår vision är att skapa ett aktivt nätverk med t ex socialtjänsten, polisen, BVC, ungdomsmottagningen, kyrkan, flyktingsamordningen, migrationsverket, kvinno- och tjejjouren, hälso- och sjukvården (inklusive BUP), intresseorganisationer och frivilligorganisationer (BRIS och Rädda Barnen).

Skolpersonal kan ringa *Nationella kompetensteamet* för rådgivning i frågor gällande hedersrelaterad problematik, tfn 010-223 57 60 (må-fr 9.00-16.00).

Utvärdering och upprättande av stöddokument

Stöddokumentet är en bilaga till enheternas *Plan mot diskriminering och annan kränkande behandling* som utvärderas årligen.

Lästips

Asaad, Arkan (2014). *Blod rödare än rött*. Stockholm: Nordstedts

Asaad, Arkan (2011). *Stjärnlösa nätter*. Stockholm: Nordstedts

Baladiz, Dilek (2009). *I hederns skugga – de unga männens perspektiv*. Stockholm: Gothia Förlag

Darvishpour, Mehrdad, Lahdenperä, Pirjo & Lorentz, Hans (2010). *Hedersrelaterad problematik i skolan: en kunskaps- och forskningsöversikt*. Stockholm: Fritzes

Dirie, Waris (2001). *En blomma i Afrikas öken*. Stockholm: Bra Böcker

Dirie, Waris (2004). *Ökenblomman återvänder*. Stockholm: Bra Böcker

Egholm, Lise W (2007). *Min blå soffa: om integration i skolan*. Stockholm: Natur och Kultur

Güngör, Emre & Dervish, Nima (2009). *Varför mördar man sin dotter?* Stockholm: Norstedts

Hedlin, Maria (2010). *Lilla genushäftet 2.0 – Om genus och skolans jämställdhetsmål*. Kalmar: Linnéuniversitetet

Lahdenperä, Pirjo (2008). *Interkulturellt ledarskap – förändring i mångfald*. Lund: Studentlitteratur

Skolverket (2014). *Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling*. Stockholm: Fritzes

Skolverket (2013). *Förskolans och skolans värdegrund – förhållningssätt, verktyg och metoder*. Stockholm: Fritzes

Skolverket (2010). *Hedersrelaterat våld och förtryck*. Stockholm: Fritzes

Skolverket (2013). *Sex- och samlevnadsundervisning i grundskolans senare år*. Stockholm: Fritzes

Skolverket (2012). *Vi lämnar till skolan det käraste vi har – om samarbete med föräldrar*. Stockholm: Fritzes

Wikan, Unni (2009). *En fråga om heder*. Göteborg: Daidalos

Filmtips

När mörkret faller – Parallella historier om hedersrelaterat våld och mäns våld mot kvinnor.

Vingar av glas – Om rätten att få bestämma över sitt eget liv.

Sämre än djur – Om homosexualitet och hederskultur.

Fadime – frihetens pris – Om kampen för rätten till sitt eget liv.

Jag heter Mitra – Om problem som uppstår i en relation mellan en iransk flicka och en svensk pojke.

Nattens innebörd – Om ett hedersmord som utspelar sig inom en algerisk familj i Holland.

Hedersmord – Om hedersmord i Mellanöstern.

Vendettans sång – Om hedersmord och blodshämnd i den kurdiska delen av Turkiet.

Länktips

Kvinnokonventionen

<http://unwomen.se/kvinnors-rattigheter/fns-kvinnokonvention>

Barnkonventionen

<http://unicef.se/barnkonventionen>

Regeringen

Regeringens webbplats om mänskliga rättigheter www.manskligarattigheter.gov.se

Amnesty

<http://www.amnesty.se/vad-gor-vi/kvinnors-rattigheter/hedersmord/>

Myndigheter

Rikspolisstyrelsen

<http://www.polisen.se/Kom-till-oss/Utsatt-for-hedersbrott>

Brottsförebyggande rådet

<http://www.brottsrummet.se/bazment/brottsrummet/sv/hedersrelaterat-vald.aspx>

Åklagarmyndigheten

www.aklagare.se

Domstolsverket

www.domstol.se

Skolverket

<http://www.skolverket.se/skolutveckling/vardegrund/nar-vardegrunden-bryts/hedersrelaterad-problematik>

Socialstyrelsen

<http://www.socialstyrelsen.se/valds-ochbrottsrelateradefragor/valdinararelationer/valdsutsatta/hedersvald>

Ungdomsstyrelsen

<http://www.ungdomsstyrelsen.se/att-bli-gift-mot-sin-vilja>

Länsstyrelsen Östergötland, Rädda Barnen m.fl.

www.dinarattigheter.se www.hedersfortryck.se

Frivilligorganisationer

UKV - Unga Kvinnors Värn - www.ukv.se

Unga Kvinnors Värn är en stiftelse som driver psykosocial stödverksamhet i form av skyddat boende och träningslägenheter för unga kvinnor - 18 och 30 år med begränsningen inga barn och inget missbruk - som utsatts för våld och hot. UKV har specialkompetens inom hedersrelaterad våldsproblematik och människohandel

TRIS-tjejjers rätt i samhället - www.tris.se

Arbetar förebyggande mot hedersrelaterat förtryck och våld. De som arbetar på TRIS har flera års erfarenhet samt spetskompetens att arbeta med målgruppen unga med intellektuell funktionsnedsättning som utsätts för hedersrelaterat förtryck och våld.

Glöm aldrig Pela och Fadime - www.gapf.se

Arbetar med att hjälpa utsatta invandrarkvinnor och -flickor, genom att informera dem om deras rättigheter och möjligheter till hjälp från svenska samhället. Arbetar också med rådgivning.

Tänk om! – www.tankom.net

Tänk om! är en ideell förening som arbetar med kopplingen mellan hedersvåld, missbruk och kriminalitet.

Linna-mottagningen - www.linna.se

Erbjuder stöd och skydd till tjejer och killar 13-25 år utsatta för hedersrelaterat förtryck, hot och våld.

Elektra / Fryshuset - elektra.fryshuset.se

Elektra är en feministisk och antirasistisk organisation som bekämpar hedersförtryck.

Kärleken är fri / Rädda Barnen - www.dinarattigheter.se

Informationssida för elever i grundskola och gymnasium.

Hedersrelaterat våld p.g.a. sexuell läggning / RFSL - www.heder.nu

Information, kunskap och stöd till unga HBT-personer i Sverige och som är utsatta för hedersrelaterat våld.

Kvinnofridslinjen - www.kvinnofridslinjen.se

Nationell stödtelefon för kvinnor som utsätts för hot, våld eller sexuella övergrepp. Även för anhöriga eller vänner. Gratis och öppet dygnet runt.

Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer - www.roks.se

Organiserar cirka hundra lokala kvinno- och tjejjourer som ger stöd och skydd åt våldsutsatta kvinnor, tjejer och barn.

Sveriges kvinno- och tjejjourers riksförbund - www.kvinnojour.com

Organiserar cirka sjuttio lokala kvinno- och tjejjourer som ger stöd och skydd åt våldsutsatta kvinnor, tjejer och barn.

Systerjouren Somaya - www.somaya.se

Erbjuder skydd, stöd, råd, information och hjälp till självhjälp till kvinnor och tjejer som varit utsatta för våld, hot, övergrepp och kränkningar i nära relation. Arbetar mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld.

Nationell tjejjourportal - www.tjejjouren.se

Webbsida där unga tjejer kan få stöd, ställa frågor och komma i kontakt med en tjejjour.

Brottsofferjouren - www.boj.se

Organiserar cirka hundra lokala brottsofferjourer som ger information, hjälp och stöd till brottsoffer, anhöriga och vittnen.

Bilaga – Lagrum

Föräldrabalken

1 § Barn har rätt till omvårdnad, trygghet och en god fostran. Barn skall behandlas med aktning för sin person och egenart och får inte utsättas för kroppslig bestraffning eller annan kränkande behandling. (Svensk författningssamling 1983:47).

Förbud mot könsstympning av kvinnor

1 § Ingrepp i de kvinnliga yttre könsorganen i syfte att stympa dessa eller åstadkomma andra bestående förändringar av dem (könsstympning) får inte utföras oavsett om samtycke har lämnats till ingreppet eller inte. (Svensk författningssamling 1982:316)

Ingreppet är alltså förbjudet även om kvinnan/flickan samtyckt till ingreppet; ett sådant samtycke ger alltså inte ansvarsfrihet för brottet. Vid brott av normalgraden är straffet fängelse, upp till fyra år. Vid grova brott kan straffet bli fängelse i upp till tio år. Även den som stämplar till eller förbereder könsstympning begår ett straffbart brott, precis som den som försöker utföra könsstympning. Lagen skärptes 1999 genom att den grundläggande straffrättsliga principen om dubbel straffbarhet undantogs för förbudet, vilket innebär att även brott begångna på en plats där de vid tiden för brottet var legalt är straffbara i Sverige.

Förbud mot barnäktenskap och tvångsäktenskap

4 c § Den som genom olaga tvång eller utnyttjande av utsatt belägenhet förmår en person att ingå ett äktenskap som är giltigt i den stat där det ingås, i den stat enligt vars lag det ingås eller i en stat i vilken minst en av makarna är medborgare eller har hemvist döms för äktenskapstvång till fängelse i högst fyra år.

4 d § Den som genom vilseledande förmår en person att resa till en annan stat än den där han eller hon bor, i syfte att personen genom olaga tvång eller utnyttjande av hans eller hennes utsatta belägenhet ska förmås att ingå ett sådant äktenskap eller en sådan äktenskapsliknande förbindelse som avses i 4 c §, döms för vilseledande till tvångsäktenskapsresa till fängelse i högst två år. (Svensk författningssamling 2014:381).

Brotten äktenskapstvång och vilseledande till tvångsäktenskapsresa införs. Möjligheten för omyndiga att få tillstånd att ingå äktenskap tas (nästan) bort. Brottet äktenskapstvång innebär att det blir straffbart att förmå någon att gifta sig genom att utnyttja personens utsatthet. Lagändringen betyder i praktiken att även press från föräldrar eller släktingar kommer att omfattas av strafflagstiftningen. Äktenskapstvång kan ge ett fängelsestraff på högst fyra år. Även förberedande gärningar kriminaliseras. Det sker dels genom att försök och förberedelse till äktenskapstvång blir straffbart, dels genom att brottet vilseledande till tvångsäktenskapsresa införs.

Anmälningsskyldighet

1 §/Träder i kraft I:2015-01-01/ Följande myndigheter och yrkesverksamma är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa:

- 1. myndigheter vars verksamhet berör barn och ungdom,*
- 2. andra myndigheter inom hälso- och sjukvården, annan rättspsykiatrisk undersökningsverksamhet, socialtjänsten, Kriminalvården, Polismyndigheten och Säkerhetspolisen,*
- 3. anställda hos sådana myndigheter som avses i 1 och 2, och*
- 4. de som är verksamma inom yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet och fullgör uppgifter som berör barn och unga eller inom annan sådan verksamhet inom hälso- och sjukvården eller på socialtjänstens område.*

Myndigheter, befattningshavare och yrkesverksamma som anges i första stycket är skyldiga att lämna socialnämnden alla uppgifter som kan vara av betydelse för utredning av ett barns behov av stöd och skydd. (Socialtjänstlagen 14 kap)

Kvalitetsrapport Personal
2022–2023
§120
23BUN269

...

Kvalitetsrapport

Personal Lsåret 2022-2023

2023-10-31

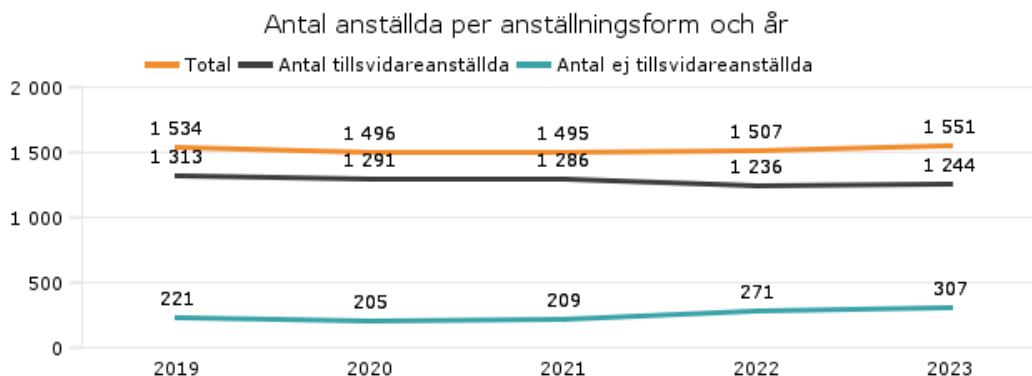
Innehållsförteckning

.....	1
PERSONALBILD	2
Åldersgrupper och kön	3
UTBILDNING OCH BEHÖRIGHET	4
UPPFÖLJNING AV VERKSAMHETSFÖRLAGD UTBILDNING (VFU)	7
SYSSELSÄTTNINGSGRAD	8
Timanställda	9
PENSIONSavgångar	10
PERSONALTÄTHET	11
SJUKFRÅNVARO	13
KRÄNKNINGAR, HOT OCH VÅLD	14
LEDNINGSGRUPPENS REKOMMENDATION	15

Personalbild

I slutet av läsåret, maj 2023, hade utbildningsförvaltningen i Piteå 1 551 anställda varav 1 244 var tillsvidareanställda. Antalet anställda har ökat med 44 personer, vilket motsvarar en ökning om ca 3 % jämfört med samma period förra året. Det är främst antalet visstidsanställningar som ökar, men även antalet tillsvidareanställda ökar för första gången på fyra år. Ökningen är dock inte stor, 8 personer, vilket motsvarar 0,6 %.¹

Antal anställda per anställningsform och år, utbildningsförvaltningen Piteå²

Ökningen av anställda handlar därmed främst om visstidsanställningar, vilket kan bero på att det statliga coronastödet i form av statsbidragen för Skolmiljarden och sjuklönesatsningar var tillfälliga ekonomiska satsningar. De möjliggjorde anställningar men då vetskapen om att det ekonomiska stödet skulle dras tillbaka ledde det främst till visstidsanställningar.

Det finns även en andel obehöriga lärare som är anställda på tidsbegränsade anställningar i enlighet med skollagen (2010:800) 2 kap 18 §. Möjligen kan ökningen av sk. ”Skollagsanställningar” (dvs. visstidsanställningar) bero på att möjligheten till rekrytering av behörig personal börjat bli svårare. Konkurrensen om behörig personal är stor mellan kommunerna i Norr- och Västerbotten.

Ökningen av visstidsanställningar kan även bero på att våra pensionärer har vågat sig tillbaka till verksamheterna efter pandemin och nu åter tjänstgör som vikarier i våra skolformer.

Den relativt stora ökningen av ej tillsvidareanställda jämfört med föregående år kan ses som bekymmersam då denna typ av anställning skapar en viss otrygghet, inte minst hos den anställde men även hos rektorer och kollegor som får en kortare planeringshorisont. Samtidigt kan en visstidsanställning leda fram till en tillsvidareanställning i förlängningen och bli en ”inkörspart” till arbete i förskola och skola, vilket är positivt ur kompetensförsörjningshänseende.

¹Stratsys: Beslutstöd/Personalanalys, hämtad 2023-10-19

²Ibid., hämtad 2023-10-19

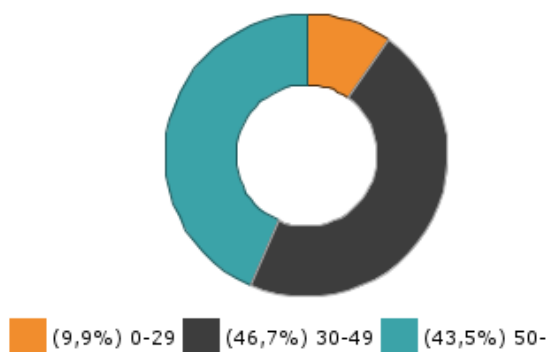
Åldersgrupper och kön

Andelen anställda i åldrarna 30 – 49 år har minskar för tredje året i rad och uppgår i maj 2023 till 46,7 % vilket är en minskning med ca 3 procentenheter sedan föregående år. Att andelen minskar år efter år kan vara ett tecken på att detta är en period i livet då många omprövar sina liv och byter bana. Andelen yngre personal (under 30 år) har ökat med nästan 2 procentenheter. Störst är ökningen inom förskolan (en ökning med 4 procentenheter). 43,5 % av de anställda är över 50 år vilket är en ökning med 1,2 procentenheter och medianåldern ligger på 48 år vilket är oförändrat sedan ifjol.³ Det är glädjande att andelen personal över 50 år ökat då det i regel är en personalgrupp med stort kunnande och erfarenhet, samt att ett av de områden som kommunens kompetensförsörjningsplan fokuserar på är vikten av att personalen stannar i yrket. Att andelen personal över 50 år ökar stämmer väl med den bild som Sveriges kommuner och regioner (SKR) målar upp i sin rapport *Skilda förutsättningar och lokala lösningar*:

Lärare stannar i yrket. Under en tjuugoårsperiod (1986-2016) har andelen lärare och förskollärare som arbetar kvar i yrket eller branschen legat stabilt på 82-84 procent.⁴

Samtidigt innebär givetvis en stor andel personal över 50 år även en stor andel som om inom inte allt för lång tid kommer att gå i pension. I och med att vi står inför utmaningar med kompetensförsörjning måste vi nogsamt följa andelen äldre medarbetare i förhållande till yngre.

Andel anställda per åldersgrupp 2023-05

Förskolan är för fjärde året i rad den skolform som har lägst andel personal över 50 år (37,6 % vilket är en minskning med 1,5 procentenhet) samtidigt som gymnasiet är den skolform där andelen personal över 50 år ökar mest.⁵ Att andelen personal över 50 år är lägst inom förskolan kan bero på att färre anställda orkar jobba kvar till 65 års ålder än vad de gör inom andra skolformer. Arbetsmiljön med lyft och hög ljudnivå kan påverka viljan att jobba fram till pensionsålder inom förskolan.

	0 – 29 år	30 – 49 år	50 år -
--	-----------	------------	---------

⁴ *Skilda förutsättningar och lokala lösningar – Kompetensförsörjning i förskola, skola och vuxenutbildning*, Sveriges Kommuner och Regioner, 2022, sid. 12

⁵ *Stratsys: Beslutstöd/Personalanalys*, hämtad 2023-10-24

	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
	Andel (%)	Andel (%)	Andel (%)	Andel (%)	Andel (%)	Andel (%)	Andel (%)	Andel (%)	Andel (%)	Andel (%)	Andel (%)	Andel (%)
FSK	13,7	13,9	12,5	16,5	46,8	46,8	48,5	45,9	39,5	39,3	39,1	37,6
Grund	3,1	3,8	5,0	6,5	53,7	52,1	49,9	46,7	43,2	44,1	45,1	46,8
Gy	4,2	6,0	5,2	4,5	55,8	52,4	50,8	48,8	40,0	41,7	44,0	46,7

I Piteås utbildningsväsende är 80,6 % av de anställda kvinnor, vilket innebär att andelen kvinnor minskat för andra året i rad (med 0,6 procentenheter sedan förra året).⁶

Andelen kvinnor och män varierar dock mellan de olika skolformerna. Inom gymnasieskolan är könsfördelningen som jämnast där andelen män är 42,5 % vilket är en minskning med 0,7 procentenheter. Inom grundskolan är motsvarande andel 25,6 % vilket innebär att andelen män ökar för andra året i rad (med 1,3 procentenheter sedan förra året) medan det i förskolan arbetar 2,4 % män, vilket är lägre än andelen på riksnivå som är 4 % (för kommunala huvudmän, år 2020) samt en minskning med 0,1 procentenheter från föregående år.⁷

I förskolan görs flera satsningar för att få fler män i verksamheten. Bland annat är det manliga barnskötare/förskollärare som informerar om yrket, och hur bra det är, i åk 9 samt på gymnasiet. Det finns även ett nätverk för män i förskolan för att stärka dem som grupp i och med att de är i sådan minoritet. Trots detta ligger snittet under rikssnittet och vi behöver fortsätta vårt arbete med att få en ökad andel män i framför allt förskolan och grundskolan.

Utbildning och behörighet

SKR:s kompetensförsörjningsrapport från våren 2022 visar att det inte examineras tillräckligt många förskollärare, ämneslärare med inriktning mot årskurs 7-9 och yrkeslärare. Inom andra lärargrupper beräknas det samtidigt examineras fler än vad som behövs. Det gäller exempelvis ämneslärare med inriktning mot gymnasieskolan, grundlärare med inriktning mot förskoleklass och årskurs 1-3 samt för grundlärare med inriktning mot fritidshem.⁸

Samtidigt skiljer sig andelen behöriga stort mellan årskurser och skolformer nationellt.⁹

⁶ Stratsys: Beslutstöd/Personalanalys, hämtad 2023-10-24

⁷Ibid., hämtad 2023-10-24

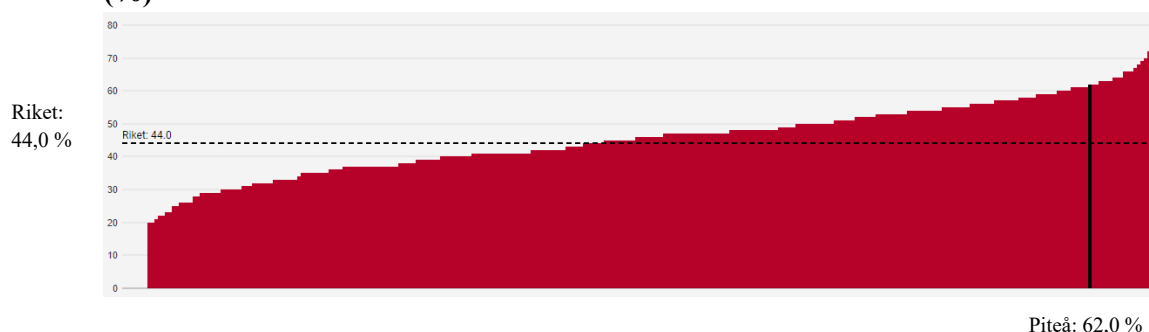
⁸ Skilda förutsättningar och lokala lösningar – Kompetensförsörjning i förskola, skola och vuxenutbildning, Sveriges Kommuner och Regioner, 2022, sid. 20

⁹ Skilda förutsättningar och lokala lösningar – Kompetensförsörjning i förskola, skola och vuxenutbildning, Sveriges Kommuner och Regioner, 2022, sid. 23

När det gäller andelen heltidstjänster i förskolan med förskollärlärolegitimation (kommunal regi) ligger Piteå kommun bland de kommuner i landet som har högst andel heltidstjänster med förskollärlärolegitimation. 62 % av heltidstjänsterna i Piteå har behörighet vilket kan jämföras med rikssnittet på 44 % och liknande kommuner (förskola) som ligger på 54 %. Även om Piteå ligger högt i jämförelse är det en försämring jämfört med föregående år med 3 procentenheter och minskningen i behörighet går snabbare i Piteå än i riket som helhet.¹⁰

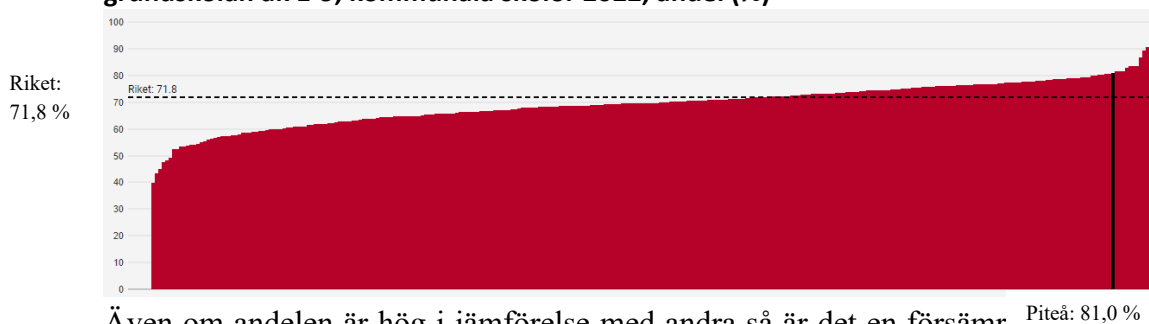
Bryter vi ned statistiken på enhetsnivå ser vi att tre av de kommunala förskolorna i Piteå kommun ligger under rikssnittet: Maskrosen (Rosvik) 32%, Gripen (Centrala stan) 37% samt Sjulsmark (40%). Stor variation i andelen legitimerade förskollärare utmanar likvärdigheten och leder till kvalitetsskillnader mellan enheterna.

Heltidstjänster i förskolan med förskollärlärolegitimation 2022, kommunal regi, andel (%)¹¹

Både jämfört med rikets och liknande kommunala huvudmän (tidigare benämnd ”jämförbara kommuner”) har Piteå en god utbildningsnivå bland personalen. I grundskolan är andelen lärare (heltidstjänster) med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne 81,0 % vilket kan jämföras med rikets snitt som ligger på 71,8 %.¹²

Lärare (heltidstjänster) med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne i grundskolan åk 1-9, kommunala skolor 2022, andel (%)¹³

Även om andelen är hög i jämförelse med andra så är det en försämring jämfört med föregående år. En utveckling som tydliggörs på nedanstående diagram.¹⁴

¹⁰ Kolada, N11810, hämtad 2023-10-24

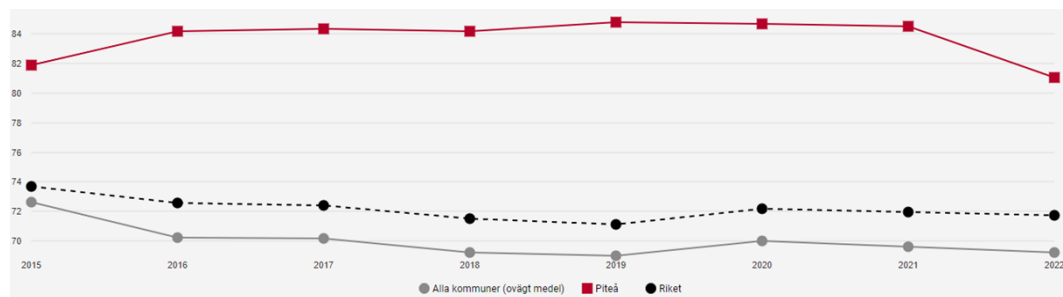
¹¹ Ibid., hämtad 2023-10-24

¹² Kolada, N15814, hämtad 2023-10-26

¹³ Ibid., hämtad 2023-10-26

¹⁴ Kolada, N15814, hämtad 2023-10-26

Lärare (heltidstjänster) med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne i grundskolan åk 1-9, kommunala skolor 2022, andel (%)¹⁵

Piteå kommun har ett gott rykte som skolkommun med goda resultat i de flesta mätningar, något som kan vara förklaringen till att vi haft relativt lätt att rekrytera behöriga lärare. I den hårdnande konkurrens som följer på kompetensförsörjningsbristen behöver vi dock fortsätta arbeta med attraktiviteten för att säkerställa fortsatt hög behörighet bland våra anställda. Som ett led i detta arbete har utbildningsförvaltningen beviljats medel från omställningsfonden för att ge stöd och möjliggöra för obehöriga att de får slutföra sin utbildning och ta ut sin examen. Det rör främst personal som redan tjänstgör i vår verksamhet men som saknar examen.

Även om kommunens genomsnittliga andel är mycket hög i ett nationellt perspektiv finns skillnader mellan enheterna inom kommunen. De flesta av Piteås grundskolor ligger över rikets snitt när det gäller andelen lärare med legitimation (t ex är andelen på Böle skola 92,7 %, Sjulnässkolan 92,0 % och Hortlax skola 88,7 %) men tre av kommunens grundskolor ligger under rikets snitt (Rosviks skola 57,2 %, Långskataskolan 63,9 % samt Sjulsmarks skola 70,7 %).¹⁶

SKR betonar i sin kompetensförsörjningsrapport att möjligheten att rekrytera inte bara skiljer sig mellan, utan också inom kommuner. Det kan röra sig om skillnader mellan tätort och glesbygd, om geografiskt avstånd till stadskärnan och möjlighet till kollektivtrafik, men också om att vissa skolor av olika skäl upplevs mer eller mindre attraktiva än andra. Kanske kan skillnaderna i behörighet på Piteås grundskolor förklaras genom detta.¹⁷

Ser vi på statistiken för såväl förskolan som grundskolan visar underlaget på att det generellt är lägre andel behörig personal i Norrfjärdenområdet. Detta är ett strukturellt problem som oroar och förvaltningen behöver se över möjligheten att påverka förutsättningarna för anställning i kommunens ytterområden.

¹⁵ Ibid., hämtad 2023-10-26

¹⁶ Ibid., hämtad 2023-10-26

¹⁷ *Skilda förutsättningar och lokala lösningar – Kompetensförsörjning i förskola, skola och vuxenutbildning*, Sveriges Kommuner och Regioner, 2022, sid. 28

Lärare (årsarbetare) med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne i gymnasieskola, kommunala skolor 2022, andel (%)¹⁸

Riket:
86,7 %

Piteå: 91,4 %

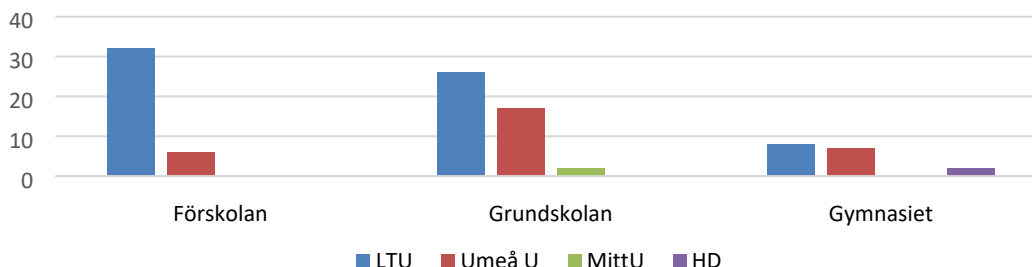
Även i gymnasieskolan utmärker sig Piteå kommun positivt i jämförelse med andra kommuner. I Piteå har 91,4 % av lärarna lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne (en minskning med 1,9 procentenheter), att jämföras med rikets snitt som ligger på 86,7 % (även det en minskning men bara med 0,2 procentenheter).¹⁹

På Strömbäckaskolan har många av lärarna på de yrkesförberedande programmen lärarlegitimation trots att detta inte är ett krav för yrkeslärare, något som kan vara en av förklaringarna till skolans höga måluppfyllelse.

Uppföljning av verksamhetsförlagd utbildning (VFU)

I samband med förra årets kvalitetsrapport efterfrågade barn- och utbildningsnämnden en uppföljning av den verksamhet kopplad till verksamhetsförlagd utbildning (VFU) som genomförts i våra förskolor och skolor.

VFU-studenter

Totalt gjorde 100 förskolläraryr- och lärarstudenter sin VFU i Piteå kommun under läsåret 2022/2023. De flesta studenter kom från Luleå tekniska universitet eller Umeå universitet men vi hade även studenter från Mittuniversitetet och Högskolan Dalarna. Totalt agerade 65 av våra förskollärare och lärare som handledare för dessa studenter.

Inom förskolan har man under ett antal år uppmuntrat erfarna förskollärare att gå handledarutbildning och man har idag 41 utbildade handledare inom förskolorna i Piteå vilket lett till att man anser sig ha mycket hög kvalitet på VFU-placeringarna i kommunen. Man strävar även efter att säkerställa att studenterna får göra sin

¹⁸ Kolada, N17826, hämtad 2023-10-26

¹⁹ Ibid., hämtad 2023-10-26

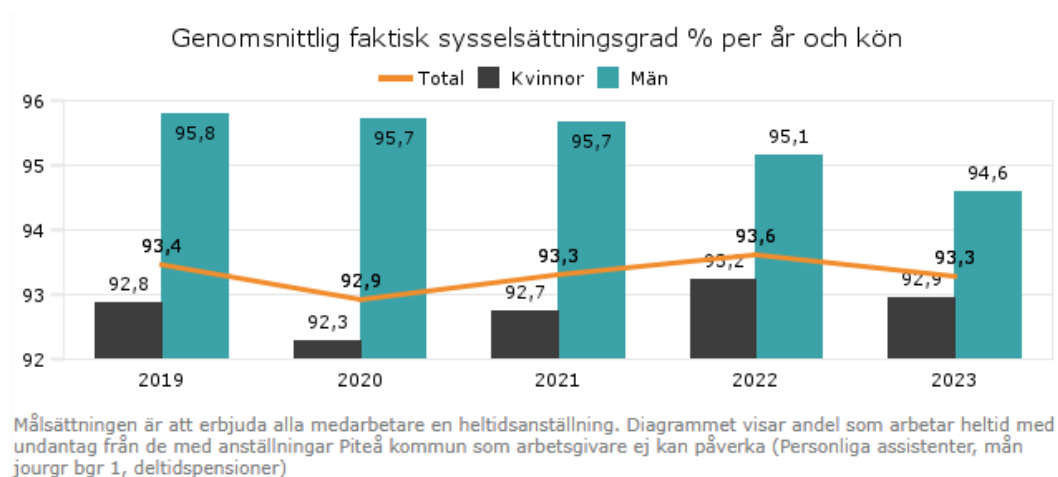
praktik i olika delar av kommunen under de olika praktikperioderna. Har en student varit i norra området ena praktikperioden blir hen placerad i södra området nästa praktikperiod.

Inom grundskolan placerar man oftast två studenter på varje handledare för att möjliggöra att kunna ta emot så många studenter som möjligt. Handledarna är mycket duktiga och erfarna men på grund av arbetsbelastningen är det ibland svårt att få ut alla studenter i verksamheterna. Inom grundskolan har man av den anledningen utsett ett par skolor till att vara övningsskola mot LTU och därmed hoppas man få lättare att placera studenter på dessa skolor. Även Umeå har visat intresse av att utse övningsskolor och grundskolan överväger ett sådant samarbete, det krävs dock att man utbildar fler handledare i så fall. Handledarna i grundskolan inbjuds till handledarträffar 1-2 gånger per läsår som utsedd VFU-ansvarig håller i. Detta har setts som mycket positivt.

På gymnasiet hade man svårt att få tag i handledare och var tyvärr tvungen att neka studenter som önskat göra sin VFU på Strömbackaskolan av den anledningen. Man ser även att det är problematiskt att lärosätena går ut i olika perioder med sina förfrågningar om VFU vilket kan ställa till det organisatoriskt.

Sysselsättningsgrad

Kommunens målsättning är att erbjuda alla medarbetare en heltidsanställning. Därför är det något bekymrande att den genomsnittliga faktiska sysselsättningsgraden har sjunkit med -0,3 procentenheter sedan föregående år och nu ligger på 93,3%, trots det långvariga strategiska arbetet med *Heltidsresan*.²⁰

Det är framför allt männens sysselsättningsgrad som minskar mest (en förändring med -0,5 procentenheter). Det kan bero på att männen ofta har en högre sysselsättningsgrad i grunden samtidigt blir frågan vad minskningen beror på?

Inom förskolan har den genomsnittliga faktiska sysselsättningsgraden minskat med -0,8 procentenheter sedan föregående år och ligger nu på 92,3 % vilket är i paritet med sysselsättningsgraden år 2020. Inom såväl grundskolan som gymnasiet har

²⁰ Stratsys: Beslutstöd/Personalanalys, hämtad 2023-10-26

sysselsättningsgraden minskat med -0,3 procentenheter. Inom elevhälsan ökar den faktiska sysselsättningsgraden och ligger nu på 94,1 % (vilket är en ökning med 2,1 procentenheter jämfört med ifjol).²¹

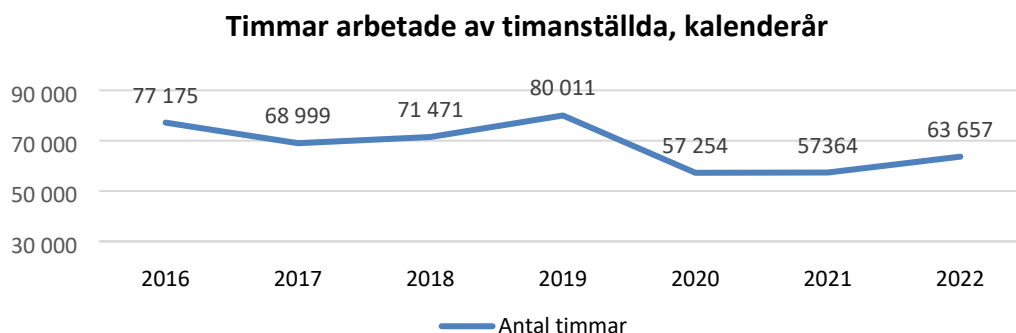
Inom utbildningsförvaltningen ser vi att en del av vår personal ansöker om tjänstledighet deltid, ofta 20 %, för att studera eller för att man upplever sin livssituation så krävande att man inte orkar arbeta heltid. Detta kan även vara en förklaring till att det är stor skillnad mellan könen när det gäller sysselsättningsgrad; det är i regel kvinnan som sköter större del av det obetalda arbetet hemma. Samtidigt kan det även vara ett tecken på att det finns ekonomiskt utrymme hos somliga att kunna gå ned i tjänst och att utbildningsförvaltningen har varit generös med att bevilja tjänstledighet genom åren.

Timanställda

Piteå kommun ska erbjuda trygga anställningar, därför ska antalet timanställningar minska till förmån för månadsanställningar, något som utbildningsförvaltningen strävar efter att åstadkomma. Samtidigt kommer behovet av timvikarier alltid att finnas och de senaste åren har behovet varit större än någonsin med tanke på den pandemi som vi genomlevt. Genom att ta hand om vår vikariepool och skapa goda förutsättningar för vikarierna är vår förhoppning att vikarierna vill fortsätta ”hoppa in” i våra verksamheter men kanske även få intresse av att utbilda sig och söka fasta tjänster inom skolväsendet.

Kommuner arbetar på olika sätt för att hitta och locka personal till förskolans och skolans verksamheter, även hos de som arbetar i andra branscher. En särskilt viktig grupp är vikarier, där möjligheter finns att fånga upp potentiella framtida kollegor. En tredjedel av vikarierna vid en specifik vikarieförmedling valde, efter att ha provat ett jobb i skolan, att utbilda sig till lärare eller en annan pedagogisk utbildning.²²

Tittar vi på uppgifterna om antalet arbetade timmar genomförda av timvikarier ser vi att det under 2022 utfördes 63 657 timmar av timanställda vilket innebar en ökning mot föregående år med ca 11 %.²³

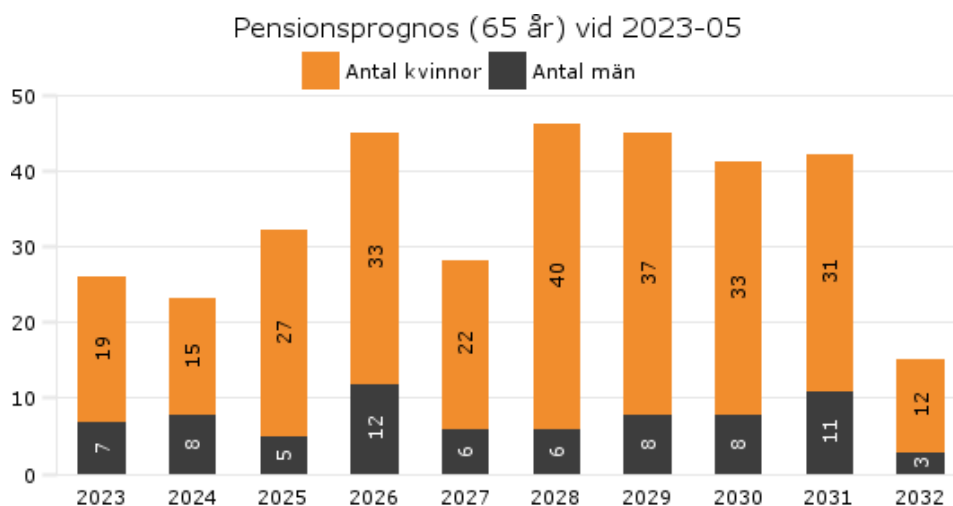
²¹ Stratsys: Beslutstöd/Personalanalys, hämtad 2023-10-26

²² Skilda förutsättningar och lokala lösningar – Kompetensförsörjning i förskola, skola och vuxenutbildning, Sveriges Kommuner och Regioner, 2022, sid. 42

²³ Stratsys: Beslutstöd/Personalanalys, hämtad 2023-10-26

Pensionsavgångar

Den pensionsprognos som finns för utbildningsförvaltningen de närmaste 10 åren ser i princip oförändrad ut sedan förra årets prognos. Totalt beräknas 343 anställda nå pensionsåldern 65 år fram till och med år 2032 vilket motsvarar ca 28 % av samtliga tillsvidareanställda (1 244).²⁴

Bilden är på intet sätt unik för Piteå. Stora grupper av lärare kommer att gå i pension inom några år i landet som helhet. Generellt är pensionsavgångarna störst bland speciallärare och specialpedagoger. I dessa grupper är mer än var femte lärare i landet över 60 år.²⁵

Piteå kommun står inför stora utmaningar avseende kompetensförsörjning inom ramen för utbildningsförvaltningens verksamhetsområden; förskolan, grundskolan, gymnasieskolan samt elevhälsan. En extern aktör fick under hösten 2022 i uppdrag att genomföra en kartläggning av nuläget och vad som krävs av organisationen för att i framtiden klara behörighetskraven. Kartläggningen som levererades i februari månad 2023 ligger till grund för de delprojekt som inletts på förvaltningen. Delprojekten fokuserar på rekryteringsstrategi, kompetensutveckling och hållbart arbetsliv.

Av SKR:s personalstatistik framgår att lärare, i grundskolan och gymnasieskolan, är en av de yrkesgrupper i kommuner och regioner som i högst utsträckning jobbar vid 65 års ålder eller äldre. Det gäller både lärare som fortsätter arbeta och lärare som återkommer som exempelvis vikarier efter pension. En god arbetsmiljö och en rimlig arbetsbelastning är dock avgörande för att medarbetare ska kunna jobba ett helt arbetsliv. Många kan och vill jobba längre under rätt förutsättningar.²⁶

²⁴ Stratsys: Beslutstöd/Personalanalys, hämtad 2023-10-26

²⁵ <https://www.mynewsdesk.com/se/lararforbundet/pressreleases/var-aattonde-laerare-i-norbotten-gaar-i-pension-inom-fem-aar-2885212>, hämtad 2020-08-27

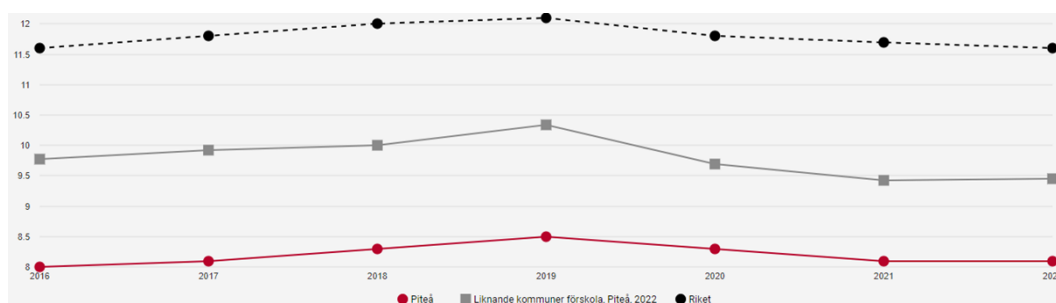
²⁶ *Skilda förutsättningar och lokala lösningar – Kompetensförsörjning i förskola, skola och vuxenutbildning*, Sveriges Kommuner och Regioner, 2022, sid. 51

Personaltäthet

I Piteås kommunala förskolor är antalet inskrivna barn per årsarbetare 5,0 (att jämföra med fjolårets snitt som låg på 5,2). Rikssnittet (kommunala förskolor) ligger på 5,1 barn per årsarbetare. Piteå har därmed en något högre generell personaltäthet (oavsett yrkeskategori) än riket²⁷.

Om man jämför antal barn per årsarbetande personal med förskollärlärolegitimation är Piteås kommunala förskolors personaltäthet betydligt högre än riket och liknande kommuner och har varit så de senaste åren. Piteå har en förskollärlärolegitimation på 8,1 barn/förskollärläro 2022 vilket är ett oförändrat snitt jämfört med föregående år. Rikssnittet ligger på 11,6 och liknande (jämförbara) kommuner har en förskollärlärolegitimation på 9,5 barn/läro²⁸.

Förskollärlärolegitimation, antal barn/läro med förskollärlärolegitimation, kommunal regi²⁹

Förskollärlärolegitimationen borgar givetvis för en hög kvalitet i våra verksamheter, samtidigt noterar vi att andelen förskolläro varierar mellan enskilda förskolor. Förskollärlärolegitimationen är sämre än rikssnittet på såväl Maskrosens förskola (Rosvik) som på Sjulsmarks förskola. Återigen ser vi att det är svårare att rekrytera behörig personal till Norrfjärdenområdet (Alterdalens förskola avviker dock från trenden och har en förskollärlärolegitimation på 6,3 barn/läro med förskollärlärolegitimation).

I Piteås kommunala grundskolor, åk 1-9, är antalet elever per läro (heltidstjänst) 11,4, att jämföra med snittet för riket 11,8 elever per årsarbetare. Vi har alltså något högre personaltäthet och den har ökat med -0,3 elever/årsarbetare sedan förra året.³⁰

Elever/läro (heltidstjänst) i kommunal grundskola åk 1-9, lägeskommun, antal³¹

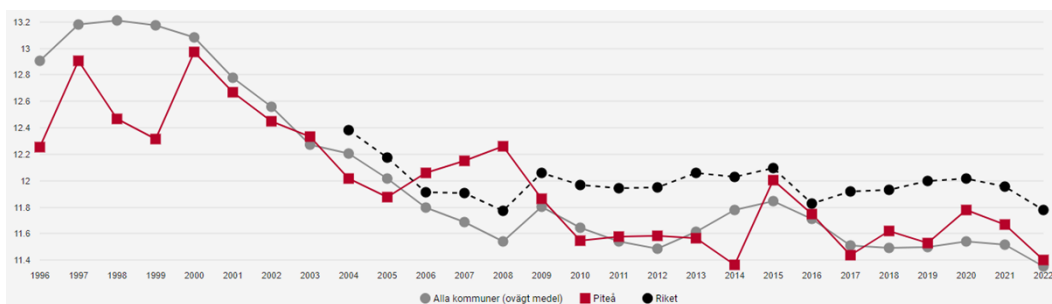
²⁷ Kolada, N11010, hämtad 2023-10-30

²⁸ Kolada, N11813, hämtad 2023-10-30

²⁹ Ibid., hämtad 2023-10-30

³⁰ Kolada, N15034, hämtad 2023-10-30

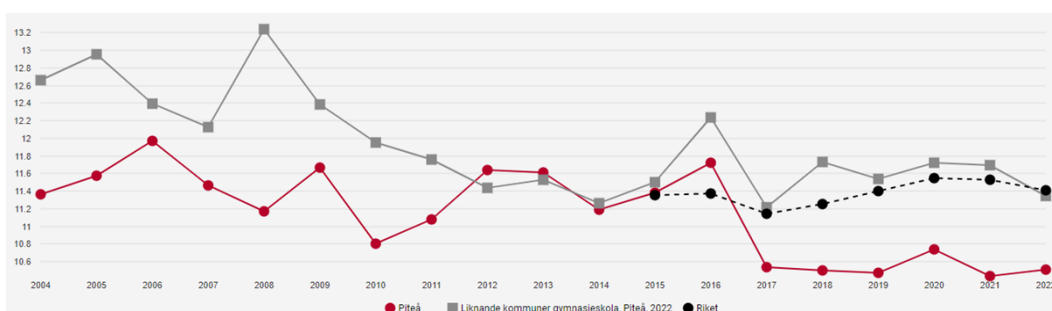
³¹ Ibid., hämtad 2023-10-30

Spridningen mellan kommunens olika grundskoleenheter är dock relativt stor. Högst lärartäthet finner vi på Solanderskolan med 9,6 elever/lärare samt Björklunda och Kullenskolan med 9,7 elever/lärare vardera vilket förmodligen beror på att dessa skolor erhållit extraresurser genom statsbidraget *Likvärdig skola*. Lägst lärartäthet finns på Långskataskolan med 14,7 och Backeskolan 14,3 elever/lärare. På dessa två skolor finns dock fler resurspersoner istället (exempelvis fritidspedagoger, elevassistenter mfl.).³²

I Piteås gymnasieskolor ligger lärartätheten på 10,5 elever/lärare. Riksnittet ligger på 11,4 och liknande kommuner på 11,3.³³

Elever/lärare (heltidstjänster) i kommunal gymnasieskola, antal³⁴

Troligtvis är denna skillnad en naturlig effekt av att gymnasieskolan i Piteå kommun har en sådan hög andel elever på yrkesförberedande program (som i regel har små undervisningsgrupper av lokal- och säkerhetsmässiga skäl) jämfört med övriga kommuner i landet men även i jämförelse med liknande kommuner (jämförbara kommuner – gymnasieskola) har vi en högre personaltäthet.

Skillnaden mellan kommunens olika gymnasieenheter tydliggör även att de enheter med i huvudsak yrkesförberedande program (Grans, Magne och Mjölner) också har den högsta lärartätheten³⁵:

	Grans		Magne		Mjölner		Munin		Mimer		Hugin	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Elever/lärare	7,6	7,8	9,1	9,2	9,5	9,4	11,0	11,2	11,6	13,6	12,9	11,4

³² Ibid., hämtad 2023-10-30

³³ Kolada N17817, hämtad 2023-10-30

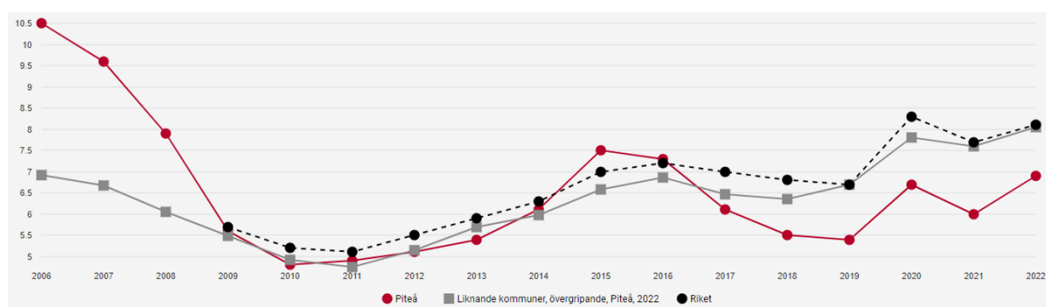
³⁴ Ibid., hämtad 2023-10-30

³⁵ Kolada N17817, hämtad 2023-10-30

Sjukfrånvaro

Kommunens målsättning har varit att sjukfrånvaron inte ska överstiga 6 %³⁶ men en ny målsättning har satts till år 2023 då sjukfrånvaron inte ska överstiga 4,5 %. Piteå kommuns totala sjukfrånvaro låg 2022 på 6,9 % vilket var en ökning jämfört med föregående år med 0,9 procentenheter, förmodligen som ett resultat av Coronapandemins inverkan. Kommunens totala sjukfrånvaro ligger glädjande nog 1,2 procentenheter lägre än såväl riket som liknande (jämförbara) kommuner.³⁷

Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%)³⁸

Under läsåret 2022/2023 låg den totala sjukfrånvaron inom utbildningsförvaltningen på 5,1 % vilket är en minskning med -0,5 procentenheter sedan föregående år. Kvinnornas sjukfrånvaro låg på 5,7 % (vilket är en förbättring med -0,4 procentenheter) och männens på 2,8 % (vilket är en minskning med -0,6 procentenheter). Det är intressant att konstatera att sjukfrånvaron inom UBF har minskat när kommunen som helhet fått en högre procentuell sjukfrånvaro.³⁹

Nationellt har kvinnor nästan dubbelt så hög sjukfrånvaro som män i alla sektorer på arbetsmarknaden. Detta påverkar i hög grad utbildningsförvaltningens verksamhet eftersom en övervägande majoritet av de anställda är kvinnor. Bland grundskollärare och gymnasielärare (nationellt) ligger andelen sjukfrånvaro på en lägre nivå jämfört med andra större yrkesgrupper i kommunerna. Bland förskollärare och barnskötare ligger däremot andelen på en relativt hög nivå jämfört med andra större yrkesgrupper.⁴⁰

Nedanstående figur visar sjukfrånvaron inom respektive skolform i Piteå⁴¹:

³⁶ Verksamhetsplan 2020-2022, sid. 80

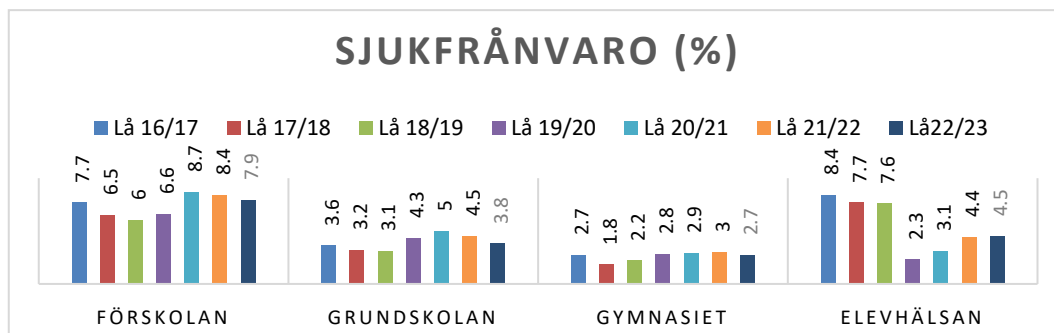
³⁷ Kolada, N00090, hämtad 2023-10-30

³⁸ Ibid., hämtad 2023-10-30

³⁹ Stratsys: Beslutstöd/Personalanalys, hämtad 2022-08-18

⁴⁰ Skilda förutsättningar och lokala lösningar – Kompetensförsörjning i förskola, skola och vuxenutbildning, Sveriges Kommuner och Regioner, 2022, sid. 49

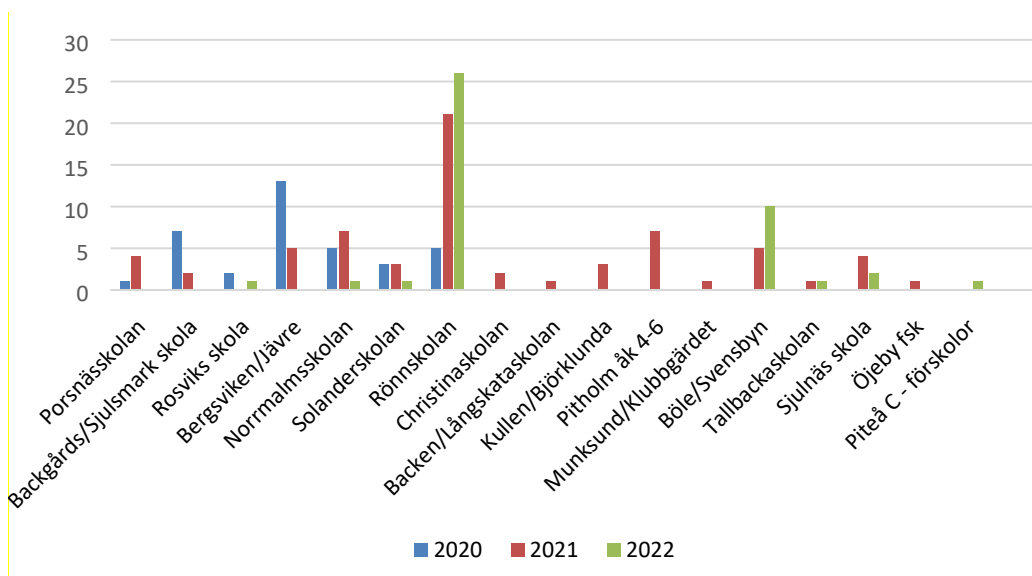
⁴¹ Stratsys: Beslutstöd/Personalanalys, hämtad 2023-10-30

Risken finns att sjukfrånvaron fortsätter att ligga på hög nivå under kommande läsår trots att pandemin är över. Det finns en stor trötthet och känsla av utmattning efter de tuffa pandemiåren som kan komma att resultera i ohälsa och sjukdom framöver.

Kränkningar, hot och våld

Personalavdelningen är den verksamhet som tar emot och sammanställer de anmälningar om hot och våld riktad mot personal som inkommer årligen. Efter att förvaltningen efterfrågat uppgifterna har nedanstående statistik presenterats:

Totalt har 43 händelser rapporterats 2022 vilket är en minskning med 36 %. 42 händelser handlar om fysiskt våld och 1 händelse är verbalt hot.

Ledningsgruppens rekommendation

Utifrån ovanstående analys rekommenderar förvaltningens ledningsgrupp Barn- och utbildningsnämnden att utdela följande uppdrag till förvaltningschef:

- Utredda möjligheten att påverka förutsättningarna för anställningar i kommunens ytterområden för att nå en mer likvärdig fördelning av behörig personal i förskolan och skolan.

Uppdraget skall vara genomfört och redovisas för nämnden i april månad 2024.

Piteå 2023-10-31

Malin Westling, Förvaltningschef

Av ledamöter väckta
ärenden
§126
23BUN7

...

Från: Mona Öman Blylod <Mona.Oman@pitea.se>
Till: Diariet BUN <diarietbun@pitea.se>
Ämne: VB: Ärende väckt av Håkan Johansson 29 nov
Skickat: 2023-11-30 06:47:57

Mona Öman Blylod
Nämndsekreterare admin
Ledning/Stab Ubf
Utbildningsförvaltningen

Besöksadress: Strömnäsgatan 3A
Postadress: 94128 Piteå
Telefon: 0911-69 61 73
Webb: www.pitea.se

Piteå kommun

Från: Håkan Johansson <hakan.johansson@reclaimit.com>
Skickat: den 29 november 2023 16:23
Till: Mona Öman Blylod <Mona.Oman@pitea.se>
Ämne: Ärende väckt av Håkan Johansson 29 nov

WARNING: Detta e-postmeddelande kommer från en extern avsändare. Klicka inte på länkar och öppna inte bilagor om du inte känner igen avsändaren och vet att innehållet är säkert.

Jag yrkar att nämnden får en rapport om nuvarande organisation (funktioner och antal ÅA mm.) för "förvaltningsledning och stab", samt kostnadsutveckling de senaste 3 åren och kostnad ackumulerat för innevarande år. Detta bör nämnden få före eller senast det möte då internbudget för 2024 ska tas.

Håkan Johansson
Piteå, Sweden
Tel: +46 70 647 31 89